

Cijena 10 kuna

ISSN 1874-4861

GLAS

ANTIFAŠISTA

Broj 101 - Zagreb, 28. prosinca 2015. godine

Hrvatsko zagorje

PROŠLOST NAS OBVEZUJE DA ČUVAMO ANTIFAŠIZAM

Skupština SABA RH
**ANTIFAŠIZAM
I DANAS IMA
VAŽNU ULOGU**

Marš solidarnosti u
Zagrebu
**ZA OTVORENU
EUROPU I
POČAST
ŽRTVAMA
U PARIZU**

Skupština Svjetske
veteranske federacije
**NE ZABORAVITE
SLAVNU
POBJEDU NAD
FAŠIZMOM**

Split

SVEČANA OBLJETNICA OSLOBOĐENJA GRADA

Međunarodni dan borbe
protiv fašizma

**AKTIVNO PROTIV
GOVORA MRŽNJE
I KSENOFOBIJE**

Ispравljena nepravda

Dječjem domu vraćeno ime heroine Ruže Petrović

U prostorijama Dječjeg doma „Ruža Petrović“ u Puli održana je u srijedu 28.listopada 2015. godine svečanost u povodu obilježavanja povratka imena Domu. Svečanosti su nazočili potpredsjednica Vlade i ministrica socijalne politike i mlađih **Milanka Opačić**, gradonačelnik Pule **Boris Miletić**, predstavnica IŽ **Giussepina Rajko** te predstavnici ustanova socijalne skrbi s područja grada Pule, Istre i Saveza antifašističkih boraca Pule. Prisutne su bile i unuke Ruže Petrović.

Dom Ruže Petrović je prije 19 godina preimenovan u Dječji dom "Pula", ali je 2008. godine na prijedlog tada za-stupnice u skupštini Istarske županije **Klare Grahovac**, pokrenut postupak povratka imena domu Ruža Petrović i sada je konačno ispravljena nepravda i Klarina želja postala je stvarnost.

Svečanost preimenovanja otvorila je ravnateljica doma **Davorka Belošević** koja je rekla da je Ruža Petrović istarska heroina, koja je uvijek pomagala potrebitima. **Livio Blašković**, predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule podsjetio je na Ružu Petrović, ali i na sam Dom Ruže Petrović, kojeg je 1955. godine posjetio i sam Drug Tito sa suprugom Jovankom.

Gradonačelnik Pule **Boris Miletić** naglasio je da se ime Doma nikada nije trebalo mijenjati te je podsjetio da su ga Puljani cijelo ovo vrijeme i zvali Dom Ruže Petrović. U kratkom izlaganju Boris Miletić je poslao poruku iz Istre: dok se crnokosuljaši skupljaju na Markovom trgu, dok neki zahtjevaju da se u vojsci sproveđe pozdrav "Za dom...spremni",

Ponovno upisano ime Dječjem domu Ruža Petrović

mi u Istri kažemo "No passaran...Živjela Istra".

Ministrica socijalne politike i mlađih **Milanka Opačić** je rekla da je nakon 19 godina ispravljena nepravda te da onaj tko ne razumije antifašizam, taj ne razumije ništa, jer bez antifašizma u Hrvatskoj ne bi bilo ni Istre, ni Dalmacije.

Ruža Petrović bila je istarska heroina, antifašistica i žrtva jednog od najokrutnijih fašističkih zločina u Istri.

Rođena je kao Roža Hrelja u mjestu Hreljinu 17. listopada 1911. godine. Bila je najstarija od osmoro djece u obitelji. Zbog pomaganja partizanima odvedena je 22. srpnja 1944. iz sela Režanci u fašistički garnizon u Savičentu. Kako nije htjela

odati partizane niti otkriti partizansku poštu, provela je noć u zatočeništvu. Sljedećeg dana nekoliko ju je fašista odvelo i na izlazu iz Savičente prema Režancima počelo mučiti i tući. Nakon što je dobila snažan udarac kundakom u čelo, vezali su je opasacima za stablo, a potom su joj zločinci bestijalno, iskopali oči.

Poslije rata Ruža Petrović bila je jedna od utemeljiteljica Udruge slijepih Županije istarske - Pula, u kojoj je bila i prva potpredsjednica.

Danas se uspomena na ovu hrabru mučenicu i junakinju može vidjeti u nazivima ulica, trgova i parkova u brojnim istarskim mjestima koji nose ime Ruže Petrović.

R.I.

Fotografije na prvoj strani: Izborna skupština SABA RH / Split - svečano obilježavanje obljetnice oslobođenja

GLAS ANTIFAŠISTA – glasilo Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske
Izdavač: Savez antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, 10000 Zagreb, Pavla Hatza 16,
Tel/fax: (01) 48 39 996 i 48 39 998, http://www.sabh.hr, e-mail: sabh@sabh.hr
IBAN: HR322360001101546344 (Zagrebačka banka); OIB: 78328494160; MB 03212220-000. Za izdavača: Franjo HABULIN. Uredništvo: Katica SEDMAK (glavna urednica), Bojan MIROSAVLJEV, Savan TOMAŠEVIĆ, Zvonko PETRINJAK (tehnički urednik)
e-mail: glas.antifasista@sabh.hr - Glas antifašista se tiska uz potporu Ministarstva branitelja.

ANTIFAŠIZAM I DANAS IMA VAŽNU ULOGU

• Skupština Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, na sjednici održanoj 17. prosinca 2015. godine, izabrala je novo vodstvo te usvojila izvještaj o radu u protekle dvije godine, Izvještaj Nadzornog odbora o finansijskom poslovanju, Programsku orientaciju za iduće četiri godine, kao i Prijedlog Programa rada i finansijski plan za 2016. godinu

Na tom skupu, kojem je u velikoj dvorani „Češke besede“ u Zagrebu prisutvovalo 125 (od ukupno 151) delegata Skupštine, za predsjednika SABA RH u idućem četverogodišnjem razdoblju tajnim glasovanjem izabran je **Franjo Habulin**, koji je i u protekle dvije godine obavljao tu dužnost, a kandidat za predsjednika bio je i **Stjepan Gomerčić**, dosadašnji potpredsjednik SABA RH.

Skupštini se kao gošća obratila i zamjenica ministra branitelja u Vladi Republike Hrvatske **Vesna Nađ**. Prengjela je pozdrave i dobre želje za uspješan rad Skupštine ministra branitelja **Predraga Matića** i istaknula dobru suradnju koja je ostvarena između Saveza antifašističkih boraca i antifašista i Ministarstva branitelja. Antifašisti su svojom borbom porazili fašizam 1945. godine, a time su u Europi i svijetu uspostavljene nove civilizacijske i demokratske vrijednosti s jednakim ljudskim pravima koje su sastavni dio antifašizma. Te vrijednosti treba gajiti i dalje razvijati, jer fašizam s vremena na vrijeme diže glavu.

Zato antifašizam i danas ima važnu ulogu i doprinosi sprječavanju djelovanja ekstremnih snaga koje žale nametnuti totalitarizam, mržnju i kesonofobiјu. Hrvatski antifašisti su u Drugom svjetskom ratu nas svrstali na stranu pobjednika, na stranu demokratskih i civilizacijskih vrijednosti. Zato smo im zahvalni i nadamo se da će se u Savez antifašističkih boraca i antifašista uključiti što više mladih koji će se boriti za progresivne stećevine antifašizma i da je ih razvijati, istaknula je Vesna Nađ.

U Izvještaju o radu SABA RH za protekле dvije godine, koji je usvojen na Skupštini, posebno je naglašeno da je „odnos prema antifašizmu kao civilizacijskoj vrijednosti i društveni status Saveza, zajednica i udruga antifašističkih boraca i antifašista u Republici Hrvatskoj krajnje zabrinjavajući. Svjedoci smo sve veće eskalacije neofašističkih ispada, organiziranih i neorganiziranih skupina i pojedinaca, uključivo i nekih stranaka, posebno HČSP-a i ponekih udruga, nastalih iz Domovinskog rata.

Franjo Habulin, ponovo izabrani predsjednik SABA RH

Negativna društvena klima više od dva i pol desetljeća usmjerena je na minimiziranje, pa čak i kriminaliziranje NOB-a. Antifašistički borci se nerijetko prikazuju kao zločinačka komunistička vojska, uz istodobno veličanje ustaša i domobrana, kao rodoljuba i istinskih boraca za Hrvatsku“.

„Dosadašnja praksa i ponašanje vlasti prema antifašizmu od stjecanja hrvatske neovisnosti u suprotnosti su s temeljnim načelima Ustava Republike Hrvatske, međunarodnim standardima i konvencijama. Odnos vlasti prema antifašizmu od svibnja 1990. godine karakteriziraju lažna obećanja, politikantstvo, oportunizam, nebriga i štinja. Razvidno je da i nadalje državna i lokalna vlast financiraju udruge koje baštine tradicije poraženih ideologija i vojski iz Drugog svjetskog rata, da je prisutno toleriranje javnog isticanja povjesnih neistina, te da nacifašistički ispadi i okupljanja prolaze bez sankcija“.

Sve agresivniji neofašistički ispadi

U Izvještaju se potom kaže: „Antifašisti uzroke takvom stanju, između

ostalog, sagledavaju u sve agresivnijim nacionalističko-šovinističkim i neofašističkim ispadima na ovim prostorima, stalnom stvaranju i poticanju mržnje, otvorenom atakiranju na NOB i njegove sudionike. Antifašizam se postavlja s komunizmom, a ustaštvo s domoljubljem. Borcima NOB-a su oduzeta stečena prava, dok su istodobno suradnicima okupatora dodijeljene mirovine, sa statusom pripadnika nikad postojeće domovinske vojske.

Na sceni je sve otvoreni reafirmacija ustaštva, četništva i drugih po-raženih snaga i ideologija u Drugom svjetskom ratu, a odnos demokratskih stranaka prema otvorenim nasrtajima na antifašizam, tekovine NOB-a i njegove sudionike neprimjeren je“.

Upozorenje je i na neprimjereni djelovanje „dijela dužnosnika Katoličke crkve koja, opterećena vlastitom prošlošću, kontinuirano potiče sukobe i poziva na obračun s »komunizmom«, »komunističkim zločinima« i antifašizmom, a pojedini njezini »pastiri« otvoreno zagovaraju netrpeljivost, mržnju i ustaštvo, što im predstavnici vlasti, uz časne pojedinačne izuzetke, toleriraju.“

Nastavni programi i udžbenici povijesti iskrivljaju, pa čak i falsifici-

Vesna Nadž, zamjenica ministra branitelja u Vladi Republike Hrvatske

raju, povjesnu istinu o partizanskoj antifašističkoj borbi u Drugom svjetskom ratu i to na svim razinama obrazovnog sustava - od osnovne škole do fakulteta“.

Izvještaj je obrazložio dosadašnji predsjednik SABA RH **Franjo Habulin** i posebno naglasio da je namjera bila povećati broj članova SABA kao i broj udruga, i zbog prirodnog procesa u kojem se smanjuje broj antifašističkih boraca, ali da uključivanje mlađih antifašista ne ide onim tempom koji smo željeli. Habulin se osvrnuo i na suradnju s ministarstvima u Vladi Republike Hrvatske i posebno istaknuo osobito dobru suradnju s Ministarstvom branitelja, ali je spomenuo i dobru suradnju sa Ministarstvom kulture, Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom socijalne politike i mlađih kao i s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta.

S nekim ministarstvima se uspjelo postići određene rezultate, ali je ostalo još dosta neriješenih pitanja. Na primjer, SABA RH predložio je Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta osnivanje komisije koja bi sačinila cjelovitu stručnu analizu nastavnih programa i udžbenika u dijelu koji se odnosi na NOB i Domovinski rat. Ministar je dao potporu tom prijedlogu. No ministarstvo nije prihvatiло prijedlog SABA RH da se u Povjerenstvo za izradu cjelovitog kurikuluma nastavnih programa uključi član SABA RH. U ministarstvu su obećali da će Savez uključiti u pojedina Povjerenstva za obrazovne kurikulume kroz konzultacije.

Savez antifašističkih boraca i antifašista RH je otpočeo 2014. s vlastitim projektom odgoja i obrazovanja mla-

dih putem ustanavljanja Ljetne škole mira. Ta je škola otpočela radom 2014., a Ministarstvo branitelja prihvatiло je program Ljetne škole 2015. godine koji je u cijelosti isfinanciralo na temelju ponuđenog projekta. Tijekom dvije godine Školu je završilo 170 mlađih iz dijela udruga, od kojih je njih 30 pri stupilo tim udrugama.

Mlade uključivati u rad SABA RH

Predsjednik Habulin je napomenuo da Ljetna škola mira jest dala rezultate, ali da još nije saživjela s našom bazom. Još uvjek ne stižu prijedlozi iz svih županijskih organizacija za kandidate u toj školi za mlađe antifašiste. Ljetnu školu mira treba i dalje nastaviti i razvijati te i na taj način što više uključivati mlađe u rad i aktivnosti SABA i udruga

Ukazao je i na to da obnova spomeničke baštine, posebno onih koji imaju značaj na državnoj razini, ide sporo i da to iziskuje znatna sredstva. Međutim na nekim spomenicima regionalnog značaja ima postignutih dogovora s općinama, gradovima i županijama da se evidentiraju, čuvaju i obnove.

Potom je u izvještaju bilo riječi o Dokumentacijskom centru antifašizma kojeg je SABA RH osnovala 2012. godine i koji bi trebao biti početak stvaranja Muzeja antifašizma Hrvatske, zatim o Informativnoj i nakladničkoj aktivnosti u kojoj je, uz ostalo naglašeno da je SABA RH tijekom proteklog mandatnog razdoblja redovito izdavala informativno glasilo „Glas antifašista“ te internet stranicu: www.sabh.hr. Ti su projekti u pogledu informiranja članstva i javnosti obogaćeni i podignuti kvalitetom na višu razinu, ali još uvjek nedostaju kritički i analitički napisи, ponajprije članova Savjeta Predsjedništva SABA RH.

SABA RH nastavila je u proteklom razdoblju surađivati s antifašističkim udrugama susjednih zemalja uz stalnu suradnju sa Svjetskom veteranskom organizacijom. Ocjijenjeno je i da se suradnja s braniteljskim udrugama Domovinskog rata svodila na povremene zajedničke aktivnosti na lokalnoj razini, ali da institucionalizirana, organizirana suradnja na nacionalnoj razini nije realizirana.

Skupštini je potom Izvještaj podnio predsjednik Nadzornog odbora SABA RH **Marijan Krivec** i naglasio da na temelju finansijskog izvješća i detaljnijih obrazloženja za 2014. i 2015. godinu

Nadzorni odbor predlaže Skupštini da prihvati Finansijski izvještaj.

„Radi racionalnijeg poslovanja Nadzorni odbor je na početku svog mandata predlagao da se doneše Pravilnik o autorskim honorarima, što je i zakonska obveza. Kako to nije učinjeno Nadzorni odbor predlaže da se u naredom mandatnom razdoblju što žurnije donese taj Pravilnik“.

Također Nadzorni odbor predlaže „da se sačini sistematizacija radnih mjesti u Uredu SABA RH te da se kroz projekte i kroz Državni proračun angažiraju kadrovi na dograđivanju spomeničke baštine i Dokumentacijskog centra, kao prve faze u osnivanju Muzeja antifašizma“.

Članovi Nadzornog odbora, uz to predlažu i da se sačini detaljna analiza dvogodišnjeg rada Ljetne škole mira te da se utvrde mjerljivi rezultati utjecaja Ljetne škole na angažiranje mlađih u antifašističkim udrugama i lokalnim sredinama polaznika Škole“.

Programska orijentacija 2015.-2019.

U Programskoj orijentaciji SABA RH u mandatu 2015.-2019. polazi se od ocjene da smo već više od dva desetljeća svjedoci sustavnog poricanja i demonizacije antifašizma, njegovih tekovina i vrijednosti u Republici Hrvatskoj, a te aktivnosti kojima se poriču tekovine i vrijednosti antifašizma suprotne su temeljima ujedinjene Europe i ustavnim temeljima Republike Hrvatske. Unatoč tome takve se aktivnosti u nas toleriraju, a nerijetko i javno zagovaraju i institucionalno podržavaju.

Antifašizam se temelji na toleranciji i otvornosti prema drugima i drugačijima te je time i opreka nacifašizmu izraslom na netoleranciji i mržnji, na veličanju nasilja i militarizma. Većina građanki i građana Hrvatske opredjeljeni su humanistički i demokratski, dakle antifašistički. No, oni nisu na primjeren način organizirani, što ima za posljedicu slabljenje antifašističkih snaga. Stoga antifašizam danas valja prilagoditi novim društvenim uvjetima, ojačati ga novim akterima i novim idejama kako bi se djelotvorno mogao suprotstaviti akcijama i manifestacijama u kojima se prepoznaju prijeteće karakteristike fašizma.

Povjesni revizionizam posljednjih je godina dostigao zabrinjavajuće razmjere. Ali njega ne treba sagledavati

kao opasnost za reviziju onog što se dogodilo u NOB-u, nego kao opasnost koja prijeti našoj sadašnjosti i još više našoj budućnosti.

Zato se SABA RH mora organizirati i djelovati kao dnevna i kontinuirana brana pokušajima i nastojanjima društvenih i političkih snaga koje se ustrajno bore za oživotvorenje i realizaciju takvih ideja. Taj bitan društveni zadatak moći će se ostvarivati i ostvariti kroz kontinuiranu aktivnost i suprostavljanje profašističkim i antide-mokratskim organizacijama i njihovom djelovanju gotovo na dnevnoj osnovi. Forme kroz koje se to može realizirati su javna okupljanja, tribine, rasprave ne samo u Zagrebu, nego i u svim lokalnim sredinama, gdje antifašističke organizacije djeluju.

Temeljem aktualnih okolnosti SABA RH angažirat će se u narednom mandatu od 2015. do 2019. godine na ostvarivanju Deklaracije Hrvatskoga sabora o antifašizmu i reguliranju statusa SABA RH, zajednica i udruga antifašističkih boraca i antifašista te predložiti izmjene i dopune Zakona o udrugama, u pogledu organiziranja i financiranja SABA RH, zajednica udruga županija, gradova i općina.

Predložit će Vladi RH, odnosno nadležnim ministarstvima, usklađivanje statusa sudionika NOB-a s ustavnom definicijom antifašizma, preuzetim međunarodnim ugovorima i konvencijama koje reguliraju te sadržaje, kako bi se promjenili, odnosno donijeli potrebni zakoni i podzakonski i drugi normativni akti; predložiti Vladi RH plan restauracije, čuvanja i adekvatnog smještaja devastiranih spome-

nika NOB-a te donošenje zakonskih propisa za obnovu spomeničke baštine iz NOB.

SABA RH dostavio je Ministarstvu kulture prijedlog da se 228 spomenika i spomen-obilježja NOB-a utvrdi kao spomenička baština od državnog značaja, u skladu s kriterijima kategorizacije spomeničke baštine, što ga je utvrdilo Ministarstvo kulture. Među tim spomenicima Savez je izdvojio osam (8) uništenih ili oštećenih spomenika koje bi zbog njihovog povijesnog, društvenog i kulturnog značaja trebalo u nekoliko narednih godina obnoviti.

U Programu je naznačeno i da će se zalagati za povrat oduzete imovine (poslovni prostori SUBNOR-a, stambeni fond), promjenu i dopunu nastavnih programa i sadržaja školskih udžbenika.

Budući da Ministarstvo nije prihvatio prijedlog SABA RH da u izradi novog kurikuluma sudjeluje i predstavnik SABA RH, treba se izboriti da Ministarstvo prihvati predstavnika SABA RH kao vanjskog suradnika (kritičkog partnera), koji bi sudjelovao u javnoj raspravi što se odnosi na noviju povijest, NOB 1941.-1945. i poslijeratno razdoblje.

Upozorenje je da se iz godine u godinu smanjuje broj članova SABA RH. Stoga valja pristupiti okupljanju novih, posebno mladih članova u antifašističke udruge, te osnivati nove udruge u naseljima u kojima ih nema. A s tim u vezi će se nastaviti s organiziranjem Ljetne škole mira za mlade antifašiste, uz uključivanje nadležnih ministarstava, institucija i udruga.

Dokumentacijski centar-temelj za Muzej antifašizma

U Program je uključena aktivnost razvoja Dokumentacijskog centra antifašizma Hrvatske, projekta koji bi trebao biti početak utemeljenja Muzeja antifašizma. Taj Centar financiran je putem projekta koji je prihvatio Ministarstvo branitelja za 2014. godinu i putem projekta Katalogizacija predmeta s kojima raspolaže SABA RH, koji je prihvatio Ministarstvo branitelja za 2015.

U okviru informatičke i nakladničke aktivnosti planira se uspostaviti komunikaciju s HRT-om, te predložiti ustanovljenje stalne TV i radio emisije na temu antifašizma i problema s kojima se susreću borci NOB-a.

Naglašeno je da će se „Glas antifašista“ sadržajno i dalje unapređivati širenjem mreže suradnika iz udruga i zajednica udruga, u čemu su već postignuti razvidni rezultati. Istovremeno internet stranicu SABA RH (www.sabh.hr) nastojati će se obogatiti informativnim i kritičkim tekstovima kako bi se u dogledno vrijeme mogao ustanoviti antifašistički portal.

U međunarodnoj suradnji, uz ostalo, predlože se ustanovljenje Koordinacije saveza antifašističkih boraca i antifašista država s područja bivše SFRJ, radi obilježavanju mesta, događaja i osoba iz NOB, zatim osigurati stalnu suradnju s veteranskim savezima država antifašističke koalicije u Drugom svjetskom ratu.

Uz pomoć Ministarstva branitelja, pokrenut će se i poticati suradnja s udrugama iz Domovinskog rata, koje prihvataju temeljne vrednote antifašizma i programske smjernice SABA RH, zajednica udruga i udruga antifašističkih boraca i antifašista, radi stvaranja klime za dokidanje podjela.

Novoizabrani Savjet SABA RH, u skladu s ovom programskom orijentacijom, zalagat će se za održavanje tradicija NOB-a te se proaktivno suprostavljati svim oblicima nasrtaja na antifašizam i demokraciju.

Savjet, kako se navodi, treba organizirati znanstvene skupove i okrugle stolove, te organizirati izdavanje knjiga s navedenim sadržajima.

Na kraju Programske orijentacije naglašeno je da će trebati restrukturiranje (obnavljanje, osvremenjivanje) SABA RH, zajednica, saveza i udruga antifašističkih boraca i antifašista.

Radno predsjedništvo: Josip Milat, Franjo Habulin, Dinko Tamarut, Marija Varović i Stjepan Gomerčić

Sudionici na skupštini

Rasprava – status SABA riješiti zakonom

U raspravi na Skupštini Antun Maruski iz Novske podržava programske zadatke za iduće razdoblje, ali naglašava da u prvom planu treba biti osvrene-

menjivanje naše organizacije. Kritički je upozorio da ni danas nema medija koji prate SABA. Imamo naš „Glas“, ali vanjski mediji nas ne prate. Zauzima se za to da se mlade više uključuje u SABA.

Marija Varović smatra da ni jedna udruga ne može imati poseban status u Zakonu o udrugama, a što se financira-

nja tiče ono je vezano samo za projekte i programe s namjenskim trošenjem. Naglašava da polaznici Ljetne škole trebaju biti članovi UABA, inače nema rezultata.

Vilim Malnar je naveo primjer iz Primorsko-goranske županije gdje je dobra suradnja s lokalnom vlašću, ali s obje strane. I mi mormao biti kritični prema sebi, jer i u ovoj županiji ima sredina gdje suradnja nije dobra, ali treba vidjeti je li krivica i na našoj strani.

Nikola Opačić upozorava da nismo riješili ni pitanje statusa SABA RH niti ZUABA ili UABA, a ni Deklaracija nije provedena. Nismo se izborili, kaže Opačić i dodaje da smatra da su finansijski i izvještaj Nadzornog odbora nepotpuni. Udruge ne dobivaju nikakva sredstva niti pomoći da se ne ugase. A mi smo, kaže, formirali Fond solidarnosti za pomoći onim udrugama koje su u finansijskim teškoćama, od lukom u siječnu 2014. godine. O tome nema ni riječi, a trebalo bi biti.

Marinko Vlašić iz Dubrovnika kritički je upozorio da u novom Zakonu o udrugama nema ni riječi o antifašizmu, a u Ustavu ima. Deklaracija nije provedena. Nismo se uspjeli izboriti za povoljniji status u Zakonu za naše

Skupština izabrala novo vodstvo SABA RH

Za predsjednika SABA RH izabran Franjo Habulin. Na prvoj sjednici Predsjedništvo SABA RH će verificirati šest potpredsjednika, koje će predložiti županijske zajednice i savezi na području 6 regija u Hrvatskoj.

Na temelju prijedloga županijskih zajednica i saveza za kandidate za predsjednika SABA RH istaknuti su Stjepan Gomerčić, potpredsjednik i Franjo Habulin, predsjednik u mandatu 2013. – 2015. Članovi Izborne skupštine SABA RH većinom glasova izabrali su Franju Habulinu za novog predsjednika SABA RH.

Na prijedlog županijskih zajednica i saveza za članove Predsjedništva izabrani su: Rade Jovičić (Bjelovarsko-bilogorska županija), Stanko Vitas (Brodsko-posavska županija), Marinko Vlašić (Dubrovačko-neretvanska županija), Edo Jerman (Istarska županija), Branko Kljajić (Karlovачka županija),

Zvonko Zagrajski (Koprivničko-križevačka županija), Mladen Cvetko (Krapinsko-zagorska županija), Zvonko Golub (Medimurska županija), Nikola Opačić (Osječko-baranjska županija), Kata Holljevac (Požeško-slavonska županija), Darko Fanuko (Primorsko-goranska županija), Antun Maruski (Sisačko-moslavačka županija), Krešimir Sršen (Splitsko-dalmatinska županija), Zoran Restović (Šibensko-kninska županija), Milićev Dretar (Varaždinska županija), Vladimir Jurić (Virovitičko-podravska županija), Lazo Đokić (Vukovarsko-srijemska županija), Ivan Tartaro (Zadarska županija), Petar Raić (Zagrebačka županija i Grad Zagreb) i Jovo Vejnović (Savez društava JBT Hrvatske). Na prvoj sjednici Predsjedništva verificirat će se kao članovi Predsjedništva i 6 potpredsjednika, koje će predložiti županijske zajednice i savezi na području 6 regija u Hrvatskoj.

Za likvidatora SABA RH izabrana je Marija Varović.

Nadzorni odbor

Za članove Nadzornog odbora SABA RH izabrani su: Đuro Kalanđa, predsjednik, te Vilim Malnar i Miloš Branković, članovi. Za njihove zamjenike izabrani su Jozo Krnić, Branka Lukić i Marijan Krivec.

Savjet SABA RH

Za članove Savjeta SABA RH izabrani su: Ivan Fumić, Tomislav Ravnić, Vinko Šunjara, Božo Ruđež, Vesna Ćulinović-Konstantinović, Tomislav Badovinac, Ivan Škrilac, Petar Strčić, Dragutin Vrus, Oleg Mandić, Đuro Kalanđa, Rudolf Kahlić, Mirko Mećava, Lovorka Marinović, Zdravko Zima, Mira Šuvar, Juraj Hrženjak, Josip Milat, Miško Balija i Danijel Ivin.

udruge, kao što su to udruge iz Dobrovinskog rata. U članku 32 Zakona o udrugama smo trebali iskoristiti tu mogućnost i ubaciti je u zakon, a za to odgovorost snosi vodstvo.

Vlašić je zapitao i tko je donio odluku o pokretanju portala SABA jer formalne odluke o tome nema.

Rade Jovičić je naveo da je bilo iz SABA puno inicijativa, a rezultata je malo. Naši programski zadaci nisu ostvareni. A nije ni Deklaracija, i to već deset godina. Predlaže da se napiše i predloži nova Deklaracija.

Tomislav Ravnica je upozorio da trebamo biti dobromanjerni među sobom, jer imamo dovoljno protivnika izvan naših redova. Prihvata izvještaje i program i ističe da je rad bio obiman. Iznio je i iskustva iz Istarske županije i dobri suradnji s lokalnim vlastima, ali i s medijima. I u školama se održava zavičajna nastava u kojoj se uči i o antifašizmu i njegovim vrijednostima.

Josip Milat je podsjetio da je dao ostavku na dužnost zamjenika predsjednika SABA RH i da je to učinio zato što nije mogao utjecati na neke odluke. Zabrinut je zbog izvještaja Nadzornog odbora – dijelili su se autorski honoriari bez Pravilnika, a za „intelektualne usluge“ su sredstva prešla mjeru. Nema sistematizacije radnih mjesta, a daju se otkazi. Predsjedništvo nije raspravljalo o finansijskom izviđaju na način da se utvrdi kud su išla sredstva mimo Pravilnika.

Ja sam za to da se prilikom podnošenja izvještaja o radu jasno kaže što je izvršeno, a što nije. Znači treba govoriti o zaključcima, kako se provode. A kod nas nisu poštivani ni zaključci Predsjedništva. Mi iz Dalmacije nismo za podjele u Savezu, nego za čvrst SABA kojeg će svi respektirati. Radimo u izuzetno teškim uvjetima, ali imamo i rezultata. U Splitu imamo i mlade antifašiste, njih preko 200. Organizirani su, brišu ispisane fašističke parole po zidovima, izdaju list, knjige, bore se.

Trebamo mijenjati metode rada i imati veće uvažavanje i solidarnost unutar SABA, kaže Milat.

Sadržaj rada prilagoditi mladima

Krešimir Sršen je u raspravi rekao da među našim članovima ima različitih političkih opcija, ali svi trebamo biti antifašisti i boriti se u svim strankama za one vrijednosti za koje su u antifašističkoj borbi ginule stotine tisuća ljudi. Moramo biti aktivniji u donošenju

zakona, i to već u njihovoj pripremi. Tražim da se preispita Zakon kojim je neprijateljskoj vojsci priznato pravo na mirovine. Brišu nazive ulica s imenima naših antifašističkih heroja i junaka, toga u svijetu nema, kazao je Sršen.

Juraj Krstulović je napomenuo da je sramotan ststus SABA RH, a imamo uporište u preambuli Ustava i u Deklaraciji, a izgubili smo u Zakonu o udrugama. Moramo biti radikalniji u traženju statusa SABA i antifašizma u Hrvatskoj, upozorio je Ksrtulović.

Zoran Restović je izvijestio da je u Šibensko-kninskoj županiji došlo do promjene i da je izabrano mlađe vodstvo. Aktivnost je bila skoro zamrla, ali smo se bolje organizirali i povećali broj članova, a imammo i sekциju mladih antifašista. Trebamo izaći među ljudi i govoriti o antifašizmu, a ne biti oporunisti. Također treba učiniti puno više da budemo sadržajem rada prihvatljivi za mlade, da ih privučemo.

Branko Grošeta je naglasio da odlučno treba utvrditi mjesto i ulogu antifašizma u budućnosti. Svaku kritiku treba shvatiti kao temelj za budućnost. Provođenje zaključaka, zapisnici i normativni akti su važni u djelovanju. Odluke se ne smiju donositi u nefor-

malnim grupama, a metarialno-finansijsko poslovanje mora biti transparentno. Milat i ja smo dali ostavke, a glavni razlog njima su primjedbe na rad i prijedlozi kako ga unaprijediti. Ne bi se smjelo zaobilaziti odluke i ignorirati zaključci. Pri tome mislim i na inicijative iz Dalmacije koje su ignorirane. Ne možemo i ne smijemo biti privjesak bilo koje organizacije, već djelovati sa-mostalno, zaključio je Grošeta.

Branko Kljajić iz ZUABA Karlovačke županije ocijenjuje da je SABA radila i da nije bilo nerada u Savezu. Iz materijala se to vidi – bilo je puno kontakata i s Vladom i s drugim veteranskim organizacijama vani. Potužio se da nemaju prostorija za rad u Karlovcu, da ne dobivaju sredstva, jedino su, kaže, dobili od općine Vojnić. Ne treba donositi novu Deklaraciju jer je i to samo izjava.

Stipe Samardžić iz Sinja se zalaže da se mijenja pristup SABA prema mlađim ljudima. U Ljetnu školu ih ne možemo slati, ako nisu članovi udruge. Svoj nastup je završio pozdravom „Smrt fašizmu - sloboda narodu“.

Članovi Skupštine na kraju su većinom glasova usvojili predložene dokumente.

R.I.

Predsjedništvo SABA RH

Povelje članovima

Uredništva za stoti broj „Glasa antifašista“

Upripremi Skupštine Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske održane su i dvije sjednice Predsjedništva SABA RH. Članovi Predsjedništva su razmatrali dokumente i predlagali ih Skupštini na odlučivanje.

Prva sjednica je održana 19. studenog 2015. godine, kada je određen datum, mjesto održavanja i Dnevni red skupštine, a druga sjednica Predsjedništva je održana 17. prosinca neposredno prije održavanja Skupštine.

Predsjedništvo je na sjednici 19. studenog donijelo i odluku da se, u povodu jubilarнog stotog broja „Glasa antifašista“, glasila Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, dodjele povelje članovima Uredništva.

Povelja SABA RH dodijeljana je sadašnjem članovima redakcije, a posmrtno i Antunu Zibaru koji je donedavno bio aktivni član ekipe

novinara koji pišu i uređuju „Glas antifašista“.

Predsjednik SABA RH Franjo Habulin je zahvalio na doprinosu članovima Uredništva i čestito na stotom broju lista, koji je izašao 2. studenog 2015. godine. Do sada je mnogo ljudi s terena pisalo u „Glasu“ koji redovito izlazi svaka dva mjeseca. Zahvalni smo članovima Redakcije na doprinosu Glasa djelovanju Saveza antifašističkih boraca i antifašista, istaknuo je Habulin.

Na odluci Predsjedništva zahvalila je glavna urednica „Glasa“ **Katica Sedmak**. Počašćeni smo ovim priznanjem. Mi smo mala redakcija, ali nastojimo pokriti sve značajnije događaje u SABA iz cijele Hrvatske.

Hvala i svim našim suradnicima kojim nam se javljaju i pišu s terena, kao i svima onima koji daju podršku listu, naglasila je Sedmak.

Svaki drugi stanovnik grada sudjelovao u antifašističkom pokretu

•U Splitu je 26.listopada svečano obilježena 71. obljetnica oslobođenja Grada Splita od fašizma. Izaslanstva Grada i Udruge antifašista i antifašističkih boraca položila su vijence na Spomen-kosturnicu palima u Narodnooslobodilačkom ratu, na Groblju branitelja iz Domovinskog rata te na Središnji križ na Gradskom groblju Lovrinac. Potom su izaslanstva položila vijence na Spomen-ploču osloboditeljima Splita na Pjaci

Predsjednik Udruge antifašista i antifašističkih boraca grada Splita **Josip Milat** održao je na svečanom obilježavanju 71. obljetnice oslobođenja Splita od fašizma u Muzeju grada Splita pozdravni govor kojim je poručio da u Hrvatskoj 'sve agresivnije nastupaju snage koje ne samo da negiraju značaj antifašističke borbe' nego i partizane, borce protiv fašizma, nacizma i kvislinga, uporno nazi-vaju zločincima.

Split je dao 18 narodnih heroja

„Danas obilježavamo dan kada je prije 71 godinu Split oslobođen od naci-fašističke okupatorske vojske i ustaške vlasti. Ovo je, međutim, i jedan od onih dana kada s posebnim plijetetom odajemo počast prije svega herojskim partizanskim borcima koji su položili svoje živote za slobodu domovine u oružanoj borbi, ali svim drugim rodoljubima koji su strijeljani, umoreni i podlegli mučenjima u talijanskim, njemačkim i ustaškim zatvorima i logorima. Jednako tako se prisjećamo i odajemo počast svim preživjelim partizanima kao i stotinama tisuća članova pokreta otpora nacifašizmu i njihovim domaćim slugama“, rekao je Milat.

„S ponosom se prisjećamo herojske antifašističke borbe u II. svjetskom ratu i doprinosu naše zemlje, koja je, i prema priznanju saveznika antifašističke koalicije na samom vrhu Europe. Svakome kome je stalo do istine dobro je poznat doprinos antifašističkog Splita u borbi za slobodu. Znano je da su od samog početka talijanske okupacije i uspostave ustaške vlasti splitski antifašisti organizirano pružali otpor talijanizaciji Splita, da je gotovo cijelo šiteljstvo bilo uz pokret otpora, da je gotovo svaki drugi stanovnik grada bio aktivан u pokretu otpora, da je gotovo svaki treći stanovnik Splita prošao torture u zloglasnim splitskim zatvorima, da ih je jedna petina odvedena u fašističke logore, i da je svaki deseti za slobodu dao svoj život. Poznato je i da je Split s okolicom dao 18 narodnih heroja,

da je u jesen 1943. bio jedini veći grad u Europi koji je bio oslobođen, u kojem je bila i uspješno funkcionirala, 'iznutra' organizirana i narodna vlast. Na ove fakte mi Spličani smo i moramo s pravom biti ponosni.“

Dok se u svim zemljama Europe i šire, pa i drugim državama nastalim raspadom Jugoslavije, s plijetetom sjećaju na žrtve fašizma, na doprinos njihovih borača u antifašističkoj borbi, ističu povijesnu ulogu antifašizma kao civilizacijsku tekovinu, dotele u Hrvatskoj kontinuirano i sve agresivnije nastupaju snage koje ne samo da negiraju značaj antifašističke borbe i antifašizam kao humanističku vrijednost, nego partizane - borce protiv fašizma, nacizma i kvislinga uporno nazivaju zločincima, a istovremeno veličaju ustaše koji su bili saveznici fašista i koje su zbog brutalnosti prema antifašistima i svima koji su drugačije mislili, kritizirali čak i naciški zapovjednici. Veličaju tzv. NDH. Koliko je bila država pokazuje i činjenica da je čak ni Vatikan kao državu nije priznao, a koliko je bila nezavisna pokazuje činjenica da je Rimskim ugovorima Pavelića i Mussolinija postala podanica kralja Italije. Te činjenice brojnim 'hrvatskim domoljubima' i mnogim veledostojnicima crkve u Hrvata ništa ne znače. Ništa im ne znači i činjenica da je po svom karakteru i načinu vladanja, povjesno dokazano, NDH bila fašistička država. Za njih je NDH i ustaška vlast bila izraz i rezultat vjekovne težnje

hrvatskog naroda za svojom državom, pa su zbog toga, jer su se protiv nje borili, partizani bili ratni zločinci, a antifašisti izdajnici hrvatskog naroda. Sličnosti u svijetu možemo naći samo u susjednoj Srbiji koja rehabilitira četničkog vojvodu Dražu Mihailovića.

Još uvijek se atakira na spomenike antifašizmu

Zašto ovo spominjem? Svjedočimo da se još uvijek i danas atakira i na one malobrojne spomenike antifašizmu koji su ostali, na sve ono što simbolizira sjećanje na NOR. Žele izbrisati povijesnu istinu, svim silama se pokušava zatrvi sjećanje na pravednu narodno-oslobodilačku borbu hrvatskog naroda, a najnovije se i antifašisti proglašavaju fašistima.

Godinama se anatemizira sve što je vezano za NOB i antifašizam. Stalno se tendenciozno prekopavaju jame i sve prikazuje partizanskim zločinima. Nije se našla niti jedna grobnica u kojoj su kopane žrtve nacifašističkog i ustaškog terora, nigdje niti jedna žrtva nije pala od ustaške ruke. Još malo pa će reći da ih nije ni bilo. Godinama se ne prihvata na Gradskom vijeću Splita imenovanje ulice ili trga žrtava fašizma i Prvom splitskom partizanskom odredu, ne želi se na postament na središnjem gradskom trgu

upisati među povijesno značajne datume današnji dan, datum oslobođenja Splita od fašizma.

„Okrenimo se zato demokratskoj i humanoj budućnosti svi jedinstveni u borbi protiv neofašističkih pojava, protiv diskriminacije po bilo kojoj osnovi, u želji da se fašizam u bilo kojem obliku više nikad ne ponovi. Zato danas i ubuduće s podjednakim ponosom i pjetetom svi zajednički slavimo pobjednike i branitelje u NOR-u i Domovinskom ratu, i s jednakim kriterijima osuđujmo zločine u Narodnooslobodilačkom i Domovinskom ratu i poraću. Ali ne smijemo zaboraviti našu slavnu prošlost, heroje NOB-a i Domovinskog rata i prestanimo se selektivno prisjećati naše daljnje i bliže povijesti. Samo na takav način je moguće zajedništvo koje nam je svima potrebno“, zaključio je Milat.

Na Dan oslobođenja grada Splita ne možemo ne spomenuti da Split nema niti jednu ulicu posvećenu antifašističkoj borbi, iako je gotovo trećina grada na razne načine sudjelovala u antifašističkoj borbi.

Ante Jelaska sam upisao datum oslobođenja Splita na Pjaci

Kada su već političari zaboravili na štandarac na Pjaci upisati, između ostalih, i datum oslobođenja Splita od fašizma, učinio je to na svoj način naš poznati antifašist i kazališni redatelj Ante Jelaska.

On je ovogodišnju obljetnicu oslobođenja Splita, učinio neobičnom, jer je prilikom polaganja vijenaca na Spomen ploči na Pjaci, crvenim flomasterom na štandarac ručno upisao riječi „26. listopada Dan oslobođenja Splita“.

Taj njegov čin građanskog neposluda policija je odmah na licu mjesta evidentirala i pokrenula prekršajni postupak.

- Potpuno sam bio svjestan tog čina i napravio sam to namjerno, žečeći poslati poruku političarima kako je datum oslobođenja Splita preskočen s popisa najvažnijih događaja u povijesti našeg grada koji se nalazi na štandarcu.

Gradonačelnik **Ivo Baldasar** istaknuo je kako je oslobođenje Splita jedan od najvažnijih datuma u njegovoj povijesti koji ne smije biti zaboravljen.

- Antifašizam je trajni zalog za budućnost i zato se danas s ponosom i pjetetom prisjećamo sinova grada koji su za njega dali svoje živote, kao i sinovi u Domovinskom ratu – kazao je poteštat.

K.S.

Povelje zasluznim za promicanje vrijednosti antifašizma

Prigodom obilježavanja 71. obljetnice oslobođenja Splita izaslanik predsjednika Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH i predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije **Krešimir Sršen** uručio je 26. listopada priznanja – Povelju za nesebično zalaganje u promicanju vrijednosti NOB-a i antifašističke Hrvatske, afirmiranom privredniku **Juroslavu Buljubašiću** te novinarima i publicistima **Ivici Ivaniševiću** i **Damiru Piliću**.

U ime nagrađenih zahvalio se **Ivica Ivanišević** riječima: „Zadnjih nekoliko mjeseci naučili su nas kako fašizam nije povijesna kategorija, već da je poprilično živ, samo što je poprimio različita lica. Njime se nitko sustavno ne bavi, osim šačica aktivista i udruga. Sretni smo što pripadamo toj majnini, a ova nas nagrada ispunjava ponosom“.

U ime Predsjedništva SABA RH, **Krešimir Sršen** čestitao je načnima i svim građanima grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije Dan oslobođenja Splita od fašizma podsjećajući da se vijest o oslobođenju Splita munjevito proširila po cijeloj Dalmaciji. Narodi Dalmacije i cijele Hrvatske, u ju-

načkom Splitu, vidjeli su Prvoborca oslobođilačke borbe. Herojski i mučenički Split s pripadajućim otocima i Zagorom dao je nebrojene žrtve za svoju slobodu, za slobodu Domovine i šire.

Split, prvi državotvorni grad u povijesti Hrvatske, upornošću i herojskim držanjem u NOB-i Hrvatske – Jugoslavije zauzeo je časno mjesto i ušao u povijest naših naroda kao jedan od najsvjetlijih primjera otpora i borbenosti.

Grad Split, grad heroja i junaka iz naših proslavljenih proleterskih i udarnih brigada, koje su se borile u svim krajevima Domovine i šire, kojekakve neofašističke hijene, ma koliko se trudile u novije doba, ničim ne mogu promijeniti niti uništiti.

O doprinosu Splita i Dalmacije u NOB-u najljepšu je ocjenu dao Drugi TITO u Splitu 27. srpnja 1946.

„Osjećam se neizmjerno srećan što mogu ovdje u gradu Splitu, da izručim pozdrav narodu Dalmacije, da izručim pozdrav herojskom gradu Splitu, koji je u ovoj veličanstvenoj borbi dao zaista veliki i neprocjenjiv prilog za pobjedu naše stvari. Grad Split, iako je bio okupiran, nije bio pokoren. To nas je napajalo ponosom na naš Split, na naše Dalmatince“.

Dobitnici Povelje SABA RH Ivica Ivanišević i Damir Pilić

GENERALNA SKUPŠTINA SVJETSKE VETERANSKE FEDERACIJE

♦Svjetska Veteranska Federacija održala je od 31. kolovoza do 4. rujna ove godine svoju 28. Generalnu Skupštinu (Kongres) u Poljskom gradu Sopotu. Na ovom značajnom međunarodnom skupu, koji je značio puno više od okupljanja jedne cehovske organizacije, okupilo se preko šezdeset delegacija sa svih kontinenata (osim Sjeverne Amerike)

Zemlja domaćin pridala mu je poseban značaj što se očitovalo kroz stalno prisustvo i aktivno sudjelovanje na Kongresu nekoliko članova poljske vlade, a na završnu sjednicu došao je i predsjednik poljskog sejma (Parlamenta).

Kongres je imao obiman dnevni red. Osim razmatranja pitanja vezanih za ulogu i poziciju veteranskih boračkih organizacija u raznim državama i dijelovima svijeta, na skupu su razmatrana i pitanja i problemi vezani za razna križna žarišta u svijetu, kao i pitanja vezana uz akutne i aktualne prijetnje miru i sigurnosti na neuralgičnim točkama u svijetu.

Prijedlozi za bolju zdravstvenu i socijalnu zaštitu veterana

Kongres je radio u plenarnim sjednicama, ali su se sudionici okupljali i po regionalnom principu. Predstavljene su mnoge nove ideje i novi projekti za bolju zdravstvenu i socijalnu zaštitu starih boraca i učesnika u mirovnim misijama Organizacije Ujedinjenih nacija koje su predložile veteranske udruge u nekim zemljama i koje su prihvачene od strane nadležnih državnih institucija i već se provode u praksi.

Kada se radi o društvenoj poziciji veterana i o odnosu države prema njima i njihovim pravima, situacija se razlikuje od zemlje do zemlje. U mnogim razvijenim zemljama, koje raspolažu višim općim materijalnim standardom, veterani uživaju društvenu pažnju i materijalno i zdravstveno su dobro zbrinuti. To je slučaj čak i s veteranima u nekim azijskim, ali i afričkim zemljama koje nisu na nekom visokom stupnju ekonomskog razvoja i napretka. U pojedinim zemljama, to se posebno odnosi na Rusiju i neke istočnoevropske države, organizacije veterana su praktično sastavni dio državnih struktura. To ne znači u svakom posebnom slučaju i obilno finan-

cijski potpomognute, ali makar uživaju ugled i povlašteni društveni status.

Opći zaključak iz izlaganja mnogih delegata bio je da se veteranske organizacije moraju posvetiti privlačenju mlade, odnosno mladje generacije, kako bi osigurale kontinuitet rada i obilježavanja značajnih datuma iz vremena borbe protiv fašizma, ali i borbe protiv revizije povijesti koja na mala vrata želi vratiti na scenu poražene fašističke snage. Taj problem i takav revizionizam prisutan je naročito u zemljama srednje i jugoistočne Evrope.

Na završetku rada Kongresa usvojene su 23 rezolucije, jedna deklaracija i jedan apel. Usvojene rezolucije se bave raznim dugogodišnjim svjetskim političkim i sigurnosnim pitanjima od palestinsko-izraelskog sukoba do raznih drugih otvorenih sukoba. Nekoliko rezolucija odnosi se na zahteve upućene vladama zemalja za bolji socijalni i zdravstveni tretman veterana.

Prihvaćena Deklaracija na prijedlog predstavnika SABA RH

Kako medju predloženim rezolucijama nije bilo takvog dokumenta koji bi se bavio aktualnom međunarodnom situacijom i neposrednim prijetnjama miru i stabilnosti u današnjem svijetu, predstavnik SABA RH **Jovan Vejnović** na kongresu incirao je podnošenje i usvajanje Deklaracije o neposrednim prijetnjama miru u svijetu. Tu ideju je iznio na sastanku grupe za jugoistočnu Evropu. Predstavnici veteranskih organizacija iz sedam zemalja ove regije ideju su prihvatili. Na osnovu ove odluke naš predstavnik pripremio je nacrt ove Deklaracije koji je zatim prezentirao generalnoj skupštini. U Deklaraciji se posebno naglašava zabrinjavajući razvoj političke situacije u svijetu koji se karakterizira izbijanjem ratnih sukoba na Bliskom istoku (Sirija, Islamska dr-

žava) ali i u Evropi (Ukrajina). Takodjer se podsjeća na narastanje neofašističkih i neonacističkih snaga i pokreta naročito u Europi koje prijete demokratskim dostignućima i vrijednostima na kojima počiva današnji svijet. Upozorava se također na činjenicu da se svjet, umjesto procesa razoružanja, ponovo upušta u trku u naoružavanju i koncentraciji oružja na mnogim stranama pa i u Europi. Upućen je poziv svim relevantnim međunarodnim faktorima da je krajnje vrijeme da se takav razvoj zaustavi jer njegovo nastavljanje prijeti svijetu nesagledivim poslijedicama. Pozvane su vodeće sile i snage u svijetu da sjednu za pregovarački stol da se vrate dijalogu i da se ponovo reafirmira multilateralizam kroz OUN kao način za smanjenje tenzija i stabilizaciju mira u svijetu. Na kraju su pozvane Ujedinjene nacije da na sljedećem zasjedanju Generalne skupštine pokrenu raspravu o tome. Ova Deklaracija je naišla na dobar prijem učesnika i jednoglasno je prihvaćena.

Novi predsjednik Svjetske veteranske federacije Dan Vigo Bergtun

Zemlja domaćin organizirala je posjet za učesnike Kongresa mjestu Wester Platta, gdje je njemačka vojska 1. rujna 1939. godine upala u Poljsku i tako započela Drugi svjetski rat. Poljaci su veoma osjetljivi i veoma pažljivi kad je u pitanju II. svjetski rat i žrtve koje je Poljska u njemu podnijela. Na ovom mjestu je za goste organizirana komemorativna svečanost uz učešće vojske i nekoliko ministara poljske vlade.

Kongres je izabrao novo vodstvo Svjetske veteranske federacije. Poslije iznenadne smrti prethodnog predsjednika (u jesen prošle godine) koji je dugo bio na čelu organizacije, za novog predsjednika izabran je **Dan Vigo Bergtun** iz Norveške. Novi predsjednik dugo je

Kongres Svjetske veteranske federacije u Poljskoj

prisutan u Federaciji i dobro poznaje njene probleme. U prethodnom periodu bio je Predsjednik Stalnog komiteta za Europu.

Opći utisak s ovog Kongresa je da se Svjetska Federacija bori s ozbiljnim problemima. Oni su organizacijske, finansijske i kadrovske prirode. Proizilaze također i iz činjenice da je sve manje

razumjevanja i podrške njenom radu i aktivnostima. Međutim, uz sve te objektivne teškoće, snažno je manifestirana volja i odlučnost da se u narednom periodu uvođu stručne napore kako bi se ona podmladila i time osigurala kontinuitet rada i kada više ne bude veterana iz Drugog svjetskog rata pa ni učesnika mirovnih operacija Ujedinjenih naci-

ja. Prisutna je naime svijest o tome da postoji naglašena potreba za očuvanjem sjećanja na slavni period borbe protiv fašizma i nazizma i da se to ne smije prepustiti zaboravu. Ali ne samo to. Još bitnije je da se preventivnim i organiziranim djelovanjem širom svijeta spriječi ponavljanje strašne povijesti.

Jovan Vejnović

Dubrovnik

Antifašisti izrazili sućut francuskom narodu

♦Udruga antifašista Dubrovnik uputila je 15. studenog Veleposlanstvu Republike Francuske u Republici Hrvatskoj i veleposlanici Michele Boccoz telegram sućuti u kojem izražava suošćeće s obiteljima poginulih i stradalih u tragediji koju su, kako se ističe, prouzročili ovodobni fašistički zločinci

U telegramu, kojeg je potpisao predsjednik Udruge antifašista Dubrovnika dr. Boško Skaramuca se kaže:

„Poštovana gospođo veleposlanice, Iz slobodarskog grada Dubrovnika, povijesnog, kulturnog i turističkog središta u Republici Hrvatskoj, mi dubrovački antifašisti javljamo Vam se povodom strašne tragedije koju su Vašem narodu prouzročili ovodobni

fašistički zločinci i bezumnici i koja je, uz sijanje mržnje i straha među ljudima, na užasan način prekinula više od stotine života i još više stotina stradalih u Parizu, istinskoj francuskoj i europskoj metropoli i civilizacijskoj perli.

Nikad do kraja svladani fašizam iznova, najstrašnjim načinom i metodama, prijeti čovječanstvu. Zato se sav civilizirani i dobromanjerni svijet

mora istinski ujediniti u zajedničkoj borbi protiv toga zla, ali i protiv uzroka koji su do njega doveli.

Pridružujemo se svima u Hrvatskoj i svijetu čiji su osjećaji i misli obojani prepoznatljivim trikolornim bojama Francuske i, suošćeajući s francuskim narodom, izražavamo sućut porodicama poginulih i stradalih, Vama poštovana gospođo veleposlanice i vodstvu Vaše ponosne zemlje“.

ZA OTVORENU EUROPU I POČAST ŽRTVAMA U PARIZU

♦Marš solidarnosti organizirali su Mreža antifašistkinja Zagreba (MAZ) i Inicijativa "Dobrodošli" koji su u Proglasu istaknuli kako žele podsjetiti Europu i njezine čelnike na temeljne vrijednosti Europske unije koje su svečano potpisivali, a danas ih u sjeni ograda i žica tako olako odbacuju

Nekoliko stotina građana okupilo se u subotu 14. studenog na Trgu žrtava fašizma u Zagrebu na skupu podrške izbjeglicama, gdje su minutom šutnje odali počast žrtvama terorističkih napada u Parizu te pozvali vlade i institucije Europske unije da pokažu humanost i solidarnost, osiguraju migrantima sigurne puteve i pristup teritoriju EU, a potom su krenuli ulicama grada u 'Marš solidarnosti: Za otvorenu Europu'!

Krenuli su s Trga žrtava fašizma u povorci i s transparentima na kojima je pisalo "Marš solidarnosti", "Solidarnost nema granica", "Za otvorenu Europu" preko Trga kralja Tomislava do Trga Europe. Prolazeći ispred Francuskog veleposlanstva položili su pet crvenih ruža za žrtve terorističkih napada u Parizu. Na svakom od punktova održali su govore. Na Trgu Europe govore su održali i aktivisti iz Srbije i Slovenije, a bubenjarski sastav "Vibrice" bubnjao je u ritmu afričke glazbe.

"Mi, volonteri, građani, izbjeglice - ne prihvaćamo da Europa postane zatvoren kontinent. Ne prihvaćamo ni to da jedina alternativa za ljude koji bježe od nesigurnosti ratova postane nesigurnost unutar europskih granica, gdje su prepuni marginalizaciji i kriminalizaciji te izloženi rasizmu i ksenofobijskom", poručeno je na Maršu solidarnosti,

U Maršu solidarnosti ulicama Zagreba sudjelovalo je oko 700 građana

kojega su organizirali Mreža antifašistkinja Zagreba (MAZ) i Inicijativa "Dobrodošli!". Po procjenama organizatora na Maršu se okupilo oko 700 građana, a po procjenama policije oko 350. U ime organizatora Damir Čuljak je na Trgu žrtava fašizma izrazio suošćanje i sućut za poginule u sinoćnjim terorističkim napadima u Parizu te pozvao sve sudionike da minutom šutnje odaju počast svim žrtvama terorizma, ratova i nasilja. Naglasio je i da izbjeglice kojima žele dobrodošlicu bježe upravo od takvih situacija jer su takvi teroristički napadi njihova svakodnevna podsjetito

je da Mreža antifašistkinja Zagreba jednom godišnje organizira Marš solidarnosti, čime želi svratiti pozornost javnosti na socijalne i ekonomske politike koje isključuju, obespravljuju i osiromašuju različite društvene skupine, a danas je održan osmi po redu Marš solidarnosti "Za otvorenu Europu!".

"Mreža antifašistkinja Zagreba zaključila je da se ovogodišnji Marš treba baviti problematikom izbjeglica. Jer dok europske vlade i institucije dižu ograde i od Europe grade tvrđavu Europsku, europsko društvo pokazuju i drugu sliku, pokazuju koliko su solidarni i kako ne pristaju na to da se stide za postupke svojih vlada, nego grade, žele i ostvaruju drugaćiju Europu – Otvorenu Europu", istaknuo je Čuljak.

Organizatori Marša u Proglasu su istaknuli kako su danas prošetali zagrebačkim ulicama kako bi podsjetili Europsku i njezine čelnike na temeljne vrijednosti Europske unije koje su svečano potpisivali, a danas ih u sjeni ograda i žica tako olako odbacuju. "Trenutna humanitarna kriza na europskom tlu rezultat je ciničnog odnosa institucija EU i vlada europskih zemalja koje svojim centralističkim praksama direktno uzrokuju migracije. Takvim politikama mora doći kraj!", poručili su.

"Suvremene migracije posljedica su višestrukih i međusobno uvjetovanih

Solidarnost nema granica - srcima su poručili sudionici Marša

razloga koje im prethode i niti jedan njihov aspekt ne može se promatrati izolirano. Uzroci međunarodne humanitarske krize kojoj svjedočimo su asimetrija razvoja, političke i finansijske moći, klimatske promjene, ratovi i nestabilnosti. Stoga, razlikovanje izbjeglica i ekonomskih migranata u suvremenom

kontekstu predstavlja svojevrsnu lažnu dilemu koja se opravdava utemeljenim pravnim okvirom. Taj pravni okvir ne može dati adekvatan odgovor na realnost u kojoj svakodnevno tisuće ljudi prelaze granice na putu u sigurnost. Zbog ovih ljudi, ali i zbog nas samih moramo zahtijevati promjenu postoje-

ćeg sustava, promjenu koju glasno žele tisuće volontera i još više onih koji na ulicama Europe iskazuju solidarnost s našim novim sugrađanima... Solidarno za Europu otvorenih granica! Solidarno za otvorenu Europu svih nas!", poručili su u Proglasu "Za otvorenu Europu".

A.H.

Kaštela

U spomen antifašistima poginulima za slobodu

•Kaštelski antifašisti 71. godišnjicu oslobođenja Kaštela obilježili su na način da su u jutarnjim satima posjetili sva spomen-obilježja iz NOB-a na području svih sedam Kaštela, položili cvijeće i odali počast poginulima za slobodu. Pored spomen-obilježja iz NOB-a članovi Udruge obišli su i odali počast te položili cvijeće kod križa na Malačkoj poginulima u Domovinskom ratu

Odavanju počasti poginulima u NOB-u pridružili su se predstavnici Grada Kaštela. U ime Grada polaganju vijenaca u Kaštel Sućurcu naznačio je zamjenik gradonačelnika **Zoran Bonacin**.

U popodnevnim satima, u sklopu obilježavanja 71. godišnjice oslobođenja Kaštela, Predsjedništvo Udruge je održalo svečanu proširenu sjednicu koju je otvorio je predsjednik Udruge **Ilija Sokol**, pozdravio prisutne i goste, a posebno **Krešimira Sršena** i prigodnim riječima evocirao sjećanje na dane prije 71 godinu.

Tijekom rata, od 6300 stanovnika Kaštela, njih 1800 uključilo se u neku od partizanskih jedinica.

Nakon izlaganja Sokola prisutnima se obratio izaslanik predsjednika Saveza antifašističkih boraca i antifašista RH i Predsjednik Zajednice Udruga antifašističkih boraca i antifašista Splitsko-dalmatinske županije **Krešimir Sršen**. Tom prigodom Sršen je uručio Povelju za izvanredne zasluge u razvijanju i unapređivanju antifašizma u RH Udruzi antifašističkih boraca i antifašista Kaštela, a koju je u ime Udruge primio predsjednik udruge Ilija Sokol.

Sršen je čestitao naznačima i svim građanima Dan oslobođenja Grada Kaštela od fašizma i nastavio:

Davno je zapisano da sloboda nema cijenu. Nakon četverogodišnjeg krvavog i mučeničkog ratovanja protiv okupatora i kvislinga, doživjeti oslobođenje i slobodu, od toga, nema većeg događaja u povijesti jednog ili više naroda. Neviđeni je bio zanos kojim se većina građana Kaštela oduprla mračnoj sili fašizma. I ovom prilikom moramo se s plijetetom sjetiti 364 poginula partizanska boraca, boraca NOV i PO Hrvatske i 140 žrtava fašističkog terora, od kojih je 108 s područja Kaštela Sućurca.

Nemoguće je ne sjetiti se junaka iz ovih krajeva koji su s pjesmom na usnama

ginuli ili s poklikom išli na vješala. Među istima posebno mjesto pripada **Anti Savinu**, rođenom 1917. u Kaštel Lukšiću, nositelju pripreme za oružanu borbu i skupljanju oružja i ostalog materijala. Do stupanja u Prvi kaštelski odred, u kolovozu 1941. sudjelovao je u organiziranju brojnih sabotaža. Nakon hapšenja, završava u bolnici iz koje bježi i živi kao ilegalac, da bi u veljači 1942. godine ušao u sastav partizanskog odreda.

Po osnivanju leteće čete vratio se na kaštelski teren, gdje su izvršene oružane akcije, uspostavljena glavna veza s Trogirom, Solinom, Splitom i Svilajom. Velike zasluge imao je u prikupljanju ljudi za HOP. Talijani su činili sve da ga uhvate živog. U odsustvu je osuđen na doživotnu robiju. Dok je u kaštelskom polju organizirao prebacivanje novih boraca u partizanske jedinice, upao je u zasjedu crnokošuljaša. Poginuo je pogoden neprijateljskim rafalom. Njegovo mrtvo tijelo, javno su izložili i na kolicima vozili po Kaštelimu, uzvikujući „Morto Savin! Guerra e finita!

Za izvanredne zasluge i junaštvo, 27.

srpnja 1953. godine proglašen je za narodnog heroja.

Od vremena novog doba, nažalost, događale su se takve stvari, da na sve moguće načine

pokušavalo poništiti NOP, NOB i te iste borce se proglašavalo „komunističkim zločincima“. Istovremeno, kao nigdje u Evropi i šire, javljaju se razni autori, promotori i promicatelji rehabilitacije snaga ideologija iz doba NDH.

S povijesnog gledišta može to izgledati prolazno, ali nas to nimalo ne tješi, kada znamo koliko to sramoti Hrvatsku i truje nove naraštaje u njoj, na kraju je zaključio Sršen.

Riječi Krešimira Sršena ponukale su člana Udruge **Antu Grgurevića** da istakne stradavanja Kaštela uz navođenje zvijerskih ponašanja fašista pa i domaćih izdajnika u tim vremenima. Grgurević je je kazao da je tada bio trinaestogodišnjak, ali da jest svjedok mnogih nedjela i ponašanja. Posebno ga se dojmilo, kako je rekao, ubojstvo i odnos okupatora i domaćih slugu upravo prema ubijenom Savinu.

Ilija Sokol

Kaštelski antifašisti polazu vijence na spomen-obilježja NOB-a

Tradicionalno obilježena godišnjica Batinske bitke

Prošla je već 71 godina od velike vojne operacije poznate pod imenom Batinska bitka, koja je vođena od 11. do 29. studenoga 1944. godine. Nakon gotovo 20 dana ogorčenih i krvavih borbi, jedinice sovjetske Crvene armije i Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije (NOVJ) forsirale su, iz smjera Bačke, Dunav kod sela Batine u Baranji, razbile njemačku utvrđenu odbranu na uzvišenju iznad Batine, osloboidle Baranju te stvorile povoljne uvjete za nastupanje Crvene armije prema Beču i Budimpešti.

Tim povodom 24. studenog u Belom Manastiru i Batini svečano je obilježena 71. godišnjica te bitke, a na obilježavanju je bio i dr. **Anvar Azimov**, novi ambasador Ruske Federacije u Hrvatskoj, koji se na toj funkciji nalazi od ljetos i to mu je prvi posjet Baranji. U polaganju vijenaca u Belom Manastiru sudjelovalo je i Baranjsko-rusko društvo priateljstva, a u Batini još nekoliko antifašističkih delegacija.

Boravak u Baranji ruski ambasador iskoristio je da se u pratinji svojim suradnika sastane s belomanastirskim gradonačelnikom **Ivanom Dobošem** i s njegovim zamjenicima. Na sastanku je bilo govora o željama i namjerama desetaka baranjskih firmi koje žele raditi za rusko tržište. Ambasador Azimov istaknuo je da se godišnja robna razmjena između Rusije i Hrvatske – koja iznosi oko dvije milijarde dolara – može još povećati te da članstvo Hrvatske u EU i

NATO-u ne predstavlja problem, pogotovo ne u prijateljskim odnosima između dviju država.

Poslije sastanka, delegacije ruske ambasade i Baranjsko-rusko društvo priateljstva položile su vijence na spomenik Crvenoj armiji na belomanastirskom Trgu slobode i na Partizanskom groblju. Okupljene građane na Trgu slobode prvo je pozdravio **Nikola Opačić**, predsjednik belomanastirske Udruge antifašističkih boraca i antifašista (ABA) i županijske Zajednice udruga ABA, a onda im se obratio i ambasador Azimov, osvrnuvši se – pored ostalog – i na trenutnu svjetsku situaciju u borbi protiv terorizma i tzv. Islamske države na Bliskom istoku. Uvidjevši da spomenik Crvenoj armiji nije baš u najboljem stanju, ambasador je obećao da će biti obnovljen do sljedeće godišnjice.

Obilježavanje 71. godišnjice Batinske bitke završeno je kod Spomenika Crvenoj armiji "Pobjeda" u Batini. Vijenice su položili: Savez antifašističkih boraca i antifašisra Republike Hrvatske (predsjednik Franjo **Habulin**), Veleposlanstvo Ruske Federacije (veleposlanik Anvar Azimov), Generalni konzulat Republike Srbije u Vukovaru (generalni konzul Živorad **Simić**), Pokrajinski odbor SUBNOR-a Vojvodine (potpredsjednik Stevo **Drača**), Općina Draž (zamjenik načelnika Šandor **Šipoš**), ZUABA Varaždinske županije (predsjednik Milivoj **Dretar**), Hrvatsko-rusko društvo priateljstva Sisak (dopredsjednik

Miroslav **Tadić**) i Baranjsko-rusko društvo priateljstva (predsjednik Svetozar **Vakanjac**).

Poslije polaganja vijenaca sudionici su se okupili pred Spomen-domom Batinske bitke, gdje su im se kraćim govorima obratili Nikola Opačić, ruski ambasador Anvar Azimov te Franjo Habulin, predsjednik SABA RH. Sat povijesti o Batinskoj bici održala je prof. **Eva Balatinac**, koja – pored ostalog – predaje povijest u Osnovnoj školi Draž. Na kraju vrijedi zabilježiti da je s delegacijom ZUABA Varaždinske županije u Batinu doputovao cijeli autobus poštovalaca antifašizma te da je za sve sudionike Veleposlanstvo Ruske Federacije priredilo prigodan domenak.

Vijenice na spomen-obilježja u Belom Manastiru i Batini antifašisti iz Belog Manastira i Osječko-baranjske županije te Grad Beli Manastir položili su 11. studenog, na dan kad je započela Batinska bitka, a povodom Dana Grada Belog Manastira, koji pada na isti datum. Istog dana tročlana delegacija belomanastirske Udruge ABA, koju su činili **Ilonka Brnović**, **Dragica Krbavac** i **Milan Repac**, sudjelovala je na obilježavanju 71. godišnjice Batinske bitke na lijevoj (bačkoj) obali Dunava, kod Memorijalnog kompleksa u blizini Bezdana, kad su vijenci baćeni u veliku rijeku, koja je u studenom 1944. godine progutala mnoge učesnike te znamenite bitke.

Jovan Nedić

Polaganje vijenaca u spomen na povijesnu Batinsku bitku

Proslava antifašista dalmatinskih županija

•Više od 300 članova antifašističkih udruga iz dalmatinskih županija i partizanskih veterana iz Drugog svjetskog rata okupilo se u subotu 12. prosinca u Vodicama, na obilježavanju 71. godišnjice oslobođenja Dalmacije i formiranja 8. korpusa Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije

Program je počeo polaganjem vijenaca na velebni spomenik žrtvama fašizma na vodičkoj obali i spomenik poginulima u Domovinskom ratu, uz počasnivod Hrvatske ratne mornarice.

Organizaciju ove proslave, koja se u hotelu „Olimpija“ nastavila svečanom akademijom, a potom i zajedničkim ručkom, uz Zajednicu udruga antifašističkih boraca i antifašista Šibensko-kninske županije pomogli su Ministarstvo obrane RH, Grad Vodice i Savez antifašističkih boraca i antifašista Hrvatske, koji je u Vodicama predstavljao predsjednik **Franjo Habulin**, dok je izaslanik MORH-a bio kapetan fregate **Dževad Haran**.

- Pored domaćina i organizatora, ovdje su naše kolege iz Zadarske, Splitsko-dalmatinske i Dubrovačko-neretvanske županije. Sastajemo se svake godine u drugom dijelu Dalmacije da bismo obilježili i podsjetili javnost na veličanstvenu pobjedu antifašista u Drugom svjetskom ratu i

Narodnooslobodilačkoj borbi, s kojom je Dalmacija postala prva oslobođena regija u tadašnjoj Hrvatskoj i Jugoslaviji – istaknuo je **Zoran Restović**, predsjednik županijske organizacije antifašista.

braniti slobodarsku Dalmaciju i Hrvatsku u Domovinskom ratu.

Danas se sjećamo svih onih koji više nisu s nama, slavimo pobjedu u 2. svjetskom ratu, kada su udareni i temelji pobjede u Domovinskom ratu.

Mladost Dalmacije nikad nije ustuknula pred neprijateljem i okupatorima, bez obzira na njihovu vojnu premoć, istaknuo je u uvodu svečane akademije, nastavljene izlaganjem **Josipa Zanze**, predsjednika Udruge antifašista Grada Vodica i člana Predsjedništva SABA. Nadjačan pljeskom nakon što je s govornice uzviknuo „Smrt fašizmu, sloboda narodu!“, Zanze je posebno pozdravio nazočne sudionike NOR-a. Da na poziv Tita i Partije Vodičani i drugi Dalmatinci u 2. Svjetskom ratu nisu ustali protiv fašizma i rekli

„No pasaran!“, danas ovdje ne bi bilo ni nas ni jedine nam Hrvatske, istakao je Zanze.

B.P.

Polaganje vijenaca na spomenik žrtvama fašizma u Vodicama

Oko 35 tisuća sinova i kćeri Dalmacije poginulo je boreći se na strani antifašista, a njihovi potomci nažalost, morali su pola stoljeća kasnije još jednom

Vijenci i svijeće za poginule partizane

•Povodom 71. obljetnice oslobođenja Vrgorca od njemačke okupacije delegacija GO SDP-a Vrgorac i GO Foruma mladih SDP-a Vrgorac u subotu 24. listopada položila je vijenac i zapalila svijeću poginulim vrgorskim antifašistima kod spomen-kosturnice na Maskari u kojoj se nalaze posmrtni ostaci 52 vrgorska partizana, poginula tijekom Drugoga svjetskog rata na ovom području

Već godinama redovno obilježavamo najvažnije datume iz povijesti naše antifašističke borbe, a to ćemo raditi i dalje. U spomen na sve naše Vrgorčane koji su stradali od okupatora braneci svoj kraj i domovinu, rekao je **Rade Bobanac**, predsjednik SDP-a. Njemu su se na Maskari pridružili i glavni tajnik stranke **Slobodan Vujica** i član Forumu mladih **Saša Simunović**.

Dana 24. listopada 1944. godine njemačka vojska je nakon godinu dana okupacije Vrgorske krajine napustila ovo područje. Prije njemačke, Vrgorac je proveo dvije i pol godine pod talijanskom okupacijom. Odlasku Nijemaca iz Vrgorca

Polaganje cvijeća na spomenik poginulim vrgorackim antifašistima

prethodila je bitka jedne njihove specijalne grupe protiv čete Zapadnohercego-

vačkog odreda na Stiljima, u noći sa 17. na 18. listopada u kojoj su Nijemci doživjeli žestok poraz.

Nakon odlaska Nijemaca, mjesto su preuzeли sami građani, a uskoro su stigle prve partizanske jedinice. O tim događajima Antifašistički front žena je izvještio: „...Prilikom našeg dolaska u Vrgorac žene su nas dočekale sa cvijećem. Prozore su iskitile hrvatskim zastavama, na svakoj je lijepo izrađena petokraka zvijezda, koju su i prije nas pripremili. Žene su s velikim oduševljenjem dočekale svoje borce, posipale ih i kitile cvijećem i izvikivale ‘Dobro nam došli, naši željno očekivani.’“

Branko Radonić

Izložba međunarodne platforme „Neprimjereni spomenici“

• U Galeriji Miroslav Kraljević u Zagrebu, od 10. do 28. studenoga, bila je otvorena izložba „Putevima revolucije: memorijalni turizam u Jugoslaviji“. Izložba je nastala u okviru međunarodne platforme „Neprimjereni spomenici“, a istovremeno je otvorena i u Historijskom muzeju Bosne i Hercegovine u Sarajevu, dok će u dogovorenim terminima, izložbu kasnije biti moguće pogledati u Kraljevu, Beogradu i Ljubljani

Članovi platforme Neprimjereni spomenici su udruge SF:ius - Socijalni rub: zanimljive neispričane priče (Zagreb) i Grupa arhitekata (Beograd) te Moderna galerija (Ljubljana) i Historijski muzej BIH (Sarajevo). Rad platforme podržali su: Balkan Arts and Culture Fund - BAC (COLABS), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske i Zaklada Kultura Nova.

Spomenički lokaliteti NOB-a ubrzo nakon završetka Drugog svjetskog rata postaju mjesto pohoda i komemoracija brojnih građana SFRJ i turista iz inozemstva, da bi do sredine 70-ih partizanske marševe, ekskurzije i izlete, naziva Putevima revolucije pohodilo oko dva i pol milijuna građana. Do kraja desetljeća ovaj broj se penje na oko 4 milijuna posjetitelja godišnje, a spomenički lokaliteti NOB-a postaju dio turističke ponude u bivšoj SFRJ.

Na primjerima spomeničkih lokaliteta s područja cijele tadašnje države, izložba Putevima revolucije problematizira kako se spomenici NOB-a uključuju u turističku ponudu te kako je ona artikulirana od sredine sedamdesetih do raspada SFRJ.

Proces inkorporacije spomenika NOB-a u turističku ponudu SFRJ, od sredine sedamdesetih do raspada zemlje, prikazan je na primjerima dvanaest memorijalnih lokaliteta s područja cijele bivše države, a osim arhivskih i obiteljskih fotografija na izložbi su prikazani turistički vodiči, karte i planovi te umjetnički rad slovenskog autora Dejana Habichta.

Kustosi memorijalnih muzeja: Kako smo zaboravljali svoje heroje

Čega se i kako iz svoje povijesti sjećamo danas, a čega smo se i kako sjećali jučer? Što nam u zemljama bivše Jugoslavije znači borba protiv fašizma i nacizma u vrijeme II. Svjetskog rata i

kako je predstavljamo? Važan prilog za odgovore na ova pitanja dali su u Jajcu, 28. i 29. studenog ove godine kustosi memorijalnih muzeja posvećenih jednom događaju Drugog svjetskog rata iz Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine, odnosno muzeolozi i kustosi iz nacionalnih muzeja svih bivših republika Jugoslavije. Na konferenciji pod nazivom "1945 – 2015: Muzeološke apologije (dis)kontinuiteta", koju su organizirali Nataša Jagdhubn i jajački Muzej AVNOJ-a, muzeolozi i kustosi govorili su o muzealizaciji Drugog svjetskog rata u memorijalnim i povijesnim muzejima, dajući pritom pregled minulog i aktualnog rada muzejskih ustanova iz kojih dolaze. Bio je to prvi ovakav susret muzeologa nakon ratova iz devedesetih; po prvi put su ljudi iz memorijalnih ustanova, prepуštenih nerijetko zaboravi u propadanju, dobili priliku međusobno razgovarati o neprilikama u kojima su radili neposredno nakon raspada Jugoslavije i (ne)prilikama u kojima rade danas.

Skup muzeologa u Jajcu otvorio je povjesničar **Dubravko Lovrenović**, član bosanskohercegovačke Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika. U povijesti naše zemlje, istaknuo je u uvodu Lovrenović, "postoji nešto drugo, a ne samo ovo što smo sami sebi napravili u posljednjih 25 godina".

- Mjesta sjećanja na borbu u Drugom svjetskom ratu su marginalizirana i destruirana. Mi smo potisnuli i zaboravili nešto u čemu smo bili svjetski relevantni. U maniri najcrnjeg revizionizma, okrenuli smo se kontranarativu, koji govori protiv nas, rekao je Lovrenović. Predstavljajući spomenike NOB-a, odnosno memorijalne muzeje i komplexe u BiH, Lovrenović je, između ostalog, govorio o Spomen-parku Vraca iznad Sarajeva i Partizanskom groblju u Mostaru. Sarajevski spomen-park podignut je u čast dvanaest tisuća Sarajlija i Sarajki poginulih između '41. i '45. godine. U tom razdoblju, ističe povjesničar, poginuo je gotovo svaki sedmi stanovnik Sarajeva. Nekad je u kompleksu

na Vracama, podignutom njima u čast, radilo 15 zaposlenih. Do početka posljednjeg rata kompleks je bio iznimno dobro posjećen, a danas je u potpunosti devastiran, bez izgleda da će skoro biti obnovljen. Jednaka sudbina zatekla je i Partizansko groblje u Mostaru, gradu koji je dao 12 narodnih heroja i blizu šest tisuća boraca NOB-a. Na kraju izlaganja Lovrenović je prikazao fotografiju ostataka uništenog spomenika na Makljenu, koji su danas "zastrašujući simbol vremena u kojem živimo".

Podržana inicijativa prema UNESCO-u za zaštitu spomenika NOB

"Podržavam inicijativu kolege IVE Goldsteina, da se najprezentativniji spomenici NOB-a predlože za zaštitu UNESCO-a. U Bosni je nad tom idejom postavljen znak pitanja od strane jednog naroda, jer ideja zajedništva koju spomenici NOB-a nose, ne idu u prilog aktualnoj političkoj klimi u BiH. Političkom okruženju u kojem se nalazimo takva vrsta sjećanja nije potrebna. Njemu je potrebna krv i nešto što razdvaja ljudе", kaže Lovrenović.

Muzeolozi okupljeni u Jajcu zaključili su da im je nužno povezivanje, kao i otpor pokušajima revizije povijesti putem političkog utjecaja na muzealizaciju Drugog svjetskog rata. Također, jedan od zaključaka skupa je da bi svakako trebalo pokrenuti projekt koji će govoriti o spašavanju muzeja NOB-a u devedesetim godinama prošlog stoljeća, kad su muzeolozi i ustanove koji se bave ovim dijelom naše povijesti protiv sebe imali medije, politiku i opću društvenu klimu. Unatoč tome, uglavnom su opstali, ali njihova borba još uvijek traje, jer aktualna politička klima nije pogodna za obilježavanje onih aspekata povijesti koji jugoslavenske narode spajaju, a ne razdvaju.

Načelnik zabranio nastup klubu s ustaškom ikonografijom

•Sportska dvorana Tisno neće niti na jednoj od utakmica, kao sportska dvorana u kojoj se održava dio lige, biti domaćin utakmica na kojima se pojavljuje MNK Ustanik s ustaškim znakovljem, poručio je načelnik općine Klarin

Načelnik općine Tisno **Ivan Klarin** obavijestio je 23. studenog Hrvatski nogometni savez kako sportska dvorana Tisno neće biti mjesto održavanja malonogometnih utakmica na kojima sudjeluje MNK Ustanik Split zbog, kako kaže, ustaške ikonografije na njihovu grbu.

- Sportska dvorana Tisno neće niti na jednoj od utakmica, kao sportska dvorana u kojoj se održava dio lige, biti domaćin utakmica na kojoj se pojavljuje MNK Ustanik, sve do trenutka promje-

ne, po nama, zabranjene ikonografije u Republici Hrvatskoj – priopćio je Klarin.

- S obzirom na upozorenja pojedinih sportskih djelatnika, a i prema našem internom uvidu, MNK Ustanik Split u svojem službenom sportskom grbu kao i drugim obilježjima kluba veliča Nezavisnu državu Hrvatsku (NDH) koristeći veći dio zabranjene ikonografije, što je suprotno pozitivnim pravnim propisima Republike Hrvatske, navodi se u priopćenju.

Zakonom zabranjena ikonografija na grbu MNK Ustanik

Dubrovnik

•Polaganjem vijenaca i paljenjem svjeća na groblju boraca NOB-a na Boninovu obilježena je 71. obljetnica oslobođenja Dubrovnika od fašističkih okupatora u Drugom svjetskom ratu

Vrijence su položili predstavnici Grada Dubrovnika, Dubrovačko-neretvanske županije i Udruge antifašista Dubrovnik. Prigodni govor održao je tajnik Udruge antifašista Dubrovnik **Marinko Vlašić**.

- Kako vrijeme neumitno ide, ove godine, u nedjelju 18. listopada obilježavamo 71. obljetnicu oslobođenja Dubrovnika od tri i pol-godišnje fašističke okupacije. Krajem ljeta i početkom jeseni prije 71 godinu Josip Broz Tito, procjenjujući značaj ovoga područja, naredio je 29. Hercegovačkoj i 26. Dalmatinskoj diviziji da odmah krenu u oslobođenje Dubrovnika i južne Dalmacije, uz uništavanje četnika u hercegovačkom zaleđu - podsjetio je Marinko Vlašić.

Istaknuo je kako su u borbama vođenima na nezgodnom terenu "Dubrovnik-Trebinje" jedinice 29. Hercegovačke divizije 17. i 18. listopada izvršile snažan napad i potpuno razbile neprijateljske snage te zajedno s pripadnicima Druge dalmatinske divizije oslobodile šire dubrovačko područje. Naveo je kako je u na području sadašnje Dubrovačko-neretvanske županije bilo više od 14 ti-

U posljednja dva i pol desetljeća se krivotvori povijest

Marinko Vlašić govori o 71. obljetnici oslobođenja Dubrovnika

suća, od kojih je poginulo njih 1.700.

Rekao je kako se "posljednja dva i pol desetljeća krivotvori povijest" te dodaо kako su za "vrijeme 90-ih uništeni mnogi antifašistički spomenici".

- U školskim udžbenicima povijesti i dalje se izostavljaju ili iskrivljuju povijesne činjenice o antifašističkoj borbi. Mladim narašajima se uskraćuje mogućnost spoznavanja povijesne istine. Po prokušanoj metodi kako je napad najbolja obrana, ne birajući sredstva, služeći se lažima i uvredama, sljedbenici poraženih fašističkih snaga uporno nastavljaju voditi davno izgubljeni rat. Recimo i sad, u vihoru surovog rata, zločina je, kao čina osvete bilo i među pripadnicima antifašističkih bora-

ca. Mi ih osuđujemo kao i svaki drugi zločin. No, tendeciozno se prešućuju brojne žrtve fašističkog terora jer su pokušaji revidiranja povijesti i pravdanja zločinačke NDH stalni - objasnio je.

- Povijest je zapisala istinu, a Europa je prihvatiла da antifašizam nije ideologija nego je obrana civilizacije od fašizma. Mi smo prihvatali antifašizam kao najveće civilizacijsko dostignuće i na to smo ponosni, kao i na našu antifašističku prošlost iz razdoblja NOB-a, ali i iz razdoblja 90-ih godina prošloga stoljeća - zaključio je Marinko Vlašić.

Na početku komemoracije preko razglosa mogli su se čuti i stihovi pjesme Izeta Sarajlića "Rodeni 23., strijeljani 42."

• Polaganjem vijenaca kod Spomen-kosturnice na Gradskom groblju Kvanj 3. studenog je obilježena 71. godišnjica oslobođenja grada Šibenika

Vijence su položila izaslanstva Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Šibenika, Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Šibensko-kninske županije te Udruga antifašističkih boraca iz Splita, Trogira i Omiša. U spomen na sve koji su položili živote za borbu protiv fašističkih osvajača vijenac je položilo i izaslanstvo Grada Šibenika, kao i izaslanstva političkih stranaka sa šibenskog područja.

Prigodnim riječima nazočnima se obratio i **Zoran Restović**, predsjednik Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Šibensko-kninske županije, te predsjednik trogirske Udruge antifašističkih boraca i antifašista **Drago Mindoljević**, a klapa Babalubam izvela je i prigodni glazbeni program.

- Danas na najveći spomendan u povijesti grada, ni jedan vrtić, ni jedna osnovna škola, ni jedna srednja škola niti visoka škola, ni jedno poduzeće, ni jedan mjesni odbor neće imati ni spomena na djela oslobođilaca, makar minutom šutnje odati počast svim poginulima koji su im omogućili i slobodu i državnost. Djeca u školama, umjesto o današnjem danu, njegovom značenju, uče bajke o Mihovilima, Florijanima...

Gradsko vijeće, umjesto ulica palih drugova daju imena fašista, prikazujući ih kao žrtve. Imena strijeljanih od fašista se brišu. Upisuju se imena onih koji su ih prokazivali. Gradovi i seladižu spomenike fašistima. Legendarne partizanske jedinice proglašavaju se zloglasnim. Spomenici i spomeničke ploče se miniraju i uništavaju, one koje su još ostale cijele.

Istaknuo je to u svom govoru **Zoran Restović**, predsjednik Zajednice Udruga antifašističkih boraca i antifašista Šibensko-kninske županije na prigodnom skupu u povodu obilježavanja 71. godišnjice oslobođenja Šibenika u Drugom svjetskom ratu. Podsjetio je kako je 27 posto stanovnika šibenske općine sudjelovalo u jedinicama NOV, 3100 boraca poginulo u borbama protiv fašista, a još ih je 729 strijeljano.

Pred više od stotinu antifašista iz Šibenika i Šibensko-kninske županije,

Poruka „crnokosuljašima“: No passaran

ali i drugih područja Dalmacije koji su se okupili kod Spomen-kosturnice na gradskom groblju Kvanj, kako bi polaganjem vijenaca i cvijeća dali doprinos svećanosti, Restović je također ustvrdio kako fašizam nije nestao.

- Na izbornom skupu HDZ-a za Sabor prije tri-četiri dana, najvećeg antifašista Josipa Broza Tita, neki "zečići", neki "poljski zmajčići" proglašavaju najvećim zločincem, hvaleći se kako su sa svojim partnerima promjenili i ime Poljani maršala Tita. I baš zbog toga, mi ovdje okupljeni imamo hrabrosti reći: fašizam nije nestao, da se manifestira svakog dana u raznim oblicima, ali i da ga prepoznajemo, da nas ima koji ćemo se uvijek boriti protiv njega i da neće proći, kazao je uz ostalo predsjednik šibensko-kninskog ZUABA.

U obraćanju prisutnima Drago Mindoljević, predsjednik trogirske Udruge antifašističkih boraca i antifašista je kazao:

- Sedamdeset i jedna godina u životu pojedinca, skupine, pa i cijelog naroda je takva uzvisina sa koje se može sagledati put svakog čovjeka, tako i naših boraca partizana antifašista kao i branitelja Domovinskog rata. Ponasno kažemo da se ne trebaju plašiti partizani i branitelji povijesne istine jer su napravili veliko humano, oslobođilačko i obrambeno djelo, jer je to bilo nesebično davanje za svoj narod, za užvišene ideale slobode i pravde. Ono što su partizani učinili za svoju domovinu u II. Svjetskom ratu, a njihovi sinovi i unuci u Domovinskom ratu, od nemjerljive je važnosti. Svi moramo biti ponosni na antifašističku borbu, isto kao što smo kao pravi hrvatski domoljubi ponosni na Domovinski rat, poručio je Mindoljević konstatiravši, uz ostalo, kako je "antifašizam Hrvatske nezamisliv ako pobedu u NOB-u i Domovinskom ratu ne vidimo kao jedan nedjeljivi antifašistički pleter Hrvatske".

Povodom Dana oslobođenja predsjednik šibenskog SDP-a **Franko Vidović** građanima je uputio čestitku priopćenjem u kojem ističe da je ovaj datum iznimno značajan u povijesti grada. Stvorio je preduvjete i označio početak jedne od najintezivnijih faza razvoja ovog grada i cijelog šibenskog kraja, svrstao nas je na stranu pobjednika i istinskih boraca za slobodu, jednakost i pravdu.

Naš grad i naša Domovina iznikli su na temeljima antifašizma i Domovinskog rata. U današnjem vremenu, nažalost, pojavljuju se i brojni "crnokosuljaši", brojni nepoznavatelji povijesti koji bez trunke poštovanja dopuštaju sebi da prikazuju nemile događaje tih godina u sasvim drugačijem svjetlu. Takve pojave nećemo i ne smijemo dopustiti. Poručujemo im jasno „No passaran“ jer u današnjem modernom društvu i vremenu nema mjesta za one koji su protiv slobode, solidarnosti, jednakosti i pravde.

Antifašizam u Šibeniku i u Hrvatskoj, utkan je u Ustav Republike Hrvatske, te se tim povijesnim odabirom s pravom možemo ponositi, poručio je Vidović.

K.T.

Šibenski antifašisti Novi predsjednik Zoran Restović

Šibenski antifašisti izabrali su novo, znatno podmlađeno vostvo. Za novog predsjednika Udruge antifašističkih boraca Šibenika i Zajednice udruga antifašističkih boraca Šibensko-kninske županije izabran je **Zoran Restović** (62), a **Slavku Matiću**, koji je proteklih 25 godina vodio antifašiste Šibensko-kninske županije odano je priznanje za njegov doprinos radu.

Odlučila je tako Skupština antifašista koja je i za potpredsjednika izabrala **Petra Mišuru** (39). Članovi novog vodstva su relativno mladi i po prvi put nisu to sudionici NOB. Antifašizam je njihov svjetonazor, njihova životna filozofija i stav.

Inače, šibenska zajednica broji 80-ak članova, a brojka je znatno veća pridodaju li im se članovi iz Vodica, Tisnoga, Primoštena i Rogoznice koji i tvore Zajednicu.

Novo vodstvo pripremalo i proslavlju povodom 71. godišnjice oslobođenja Šibenika od fašističke okupacije koja je održana 3. studenoga ispred Kosturnice na gradskom groblju Kvanj.

Svečano obilježen Dan spomena Grada

•U organizaciji Udruge antifašističkih boraca i antifašista (UABA) Grada Pule 2. listopada obilježen je Dan spomena Grada Pule. Obilježavanje Dana spomina prihvaćeno je i definirano Statutom Grada Pule na prijedlog Saveza antifašističkih boraca Pule, te je prvi put svečano obilježen 2009. godine. Na taj dan su 1944. godine, njemački SS i pristaše Decime MAS kao odmazdu za ubojstvo krvoločnog fašista Josipa Bradamantea, u blizini križanja za Fažanu na pulskom Velom Vrhu, objesili 21 političkog zatvorenika

Ovogodišnji program, u kojem su uz brojne članove Udruge antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule sudjelovalo pulski pročelnik Ureda Grada **Aleksandar Matić**, započeo je u jutarnjim satima 2. listopada polaganjem vijenaca na spomenik na Velom Vrhu.

Već tradicionalno pozornost se posvećuje i edukaciji učenika o antifašizmu, a ove je godine domaćin svečanosti bila je Osnovna škola Kaštanjer na čelu s ravnateljicom **Nadom Crnković**.

Za posjetitelje su bile organizirane izložbe, učeničke prezentacije, film i glazbeni program. Izložbu slike "Pula nekad" priredile su učiteljice škole **Katica Lučić** i **Mateja Brodarić**. Izložbu o Gradu Puli u 20. st., s naglaskom na Drugi svjetski rat, priredili su učenici povijesne grupe s učiteljicom **Ivanom Maričić**. Za estetsko uređenje prostora pobrinuli su učenici likovne grupe s učiteljicom **Nevenom Starčević**, dok je zborom ravnala učiteljica **Tatjana Giorgi**.

U obilježavanje Dana spomena Grada tradicionalno su se uključili i učenici OŠ Veli Vrh čiji su članovi povijesne grupe s učiteljem **Igorom Jovanovićem** održali prezentacije na temu Antifašizam u Istri i Stradanja stanovnika Grada Pule u Drugom svjetskom ratu. Prikazan je i film "Pula, svibanj 1945., oslobođena i osvojena", napravljen povodom obilježavanja 70 godina oslobođenja Grada Pule.

U popodnevnim je satima u Domu antifašista održano predstavljane Zbornika radova „(Anti)fašizam u prošlosti i sadašnjosti“. Zbornik su predstavili **dr. sc Borut Klabjan**, **dr.sc. Renato Matić** i urednik zbornika **dr. sc. Milan Radošević**.

Grad Pula i OŠ Centar bili su domaćini Zavičajnog kviza pod nazivom "Krasna Zemljo – Meraviglioso Paese" kojeg organizira Katoličko društvo prosvjetnih djelatnika Istre mons. Antuna Heka, uz potporu Istarske županije i u suradnji s Povijesnim i pomorskim muzejom iz Pule.

Tema ovogodišnjeg, petog po redu zavičajnog kviza za osnovne i srednje škole, bila je 70. obljetnica završetka

Polaganje vijenca kod spomenika na Velom Vrhu

Drugog svjetskog rata, s posebnim osvrtom na prilike u Istri. Pobjednici u kategoriji osnovnih škola su učenici osnovne škole Veli Vrh **Domagoj Perčinlić** i **Fran Slijepčević** s mentorom **Igorom Jovanovićem**. Drugi su učenici osnovne škole Petra Studenca iz Kanfanara **Matića Jurman** i **Luka Paulinić** s mentorom **Markom Jelenićem**, a treći učenici pulske škole Monte Zaro **Lenard Vuković** i **Ema Novaković** i njihova mentorica **Valentina Miletović Anić**.

U kategoriji srednjih škola pobjedu su odnijeli učenici Gimnazije Pula **Eric Hadžić** i **Marco Fraccaro** i mentor **Željko Šek**, drugo mjesto pripalo je Srednjoj školi Mate Balote iz Poreča, odnosno **Karlu Ivaničiću** i **Anni Beg** i mentorici **Sanji Banko**, dok su treće mjesto osvojili učenici Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile iz Pazina **Katarina Zoranda**, **Dea Ivašić** i njihov mentor **Mladen Majušević**.

I. J.

Prezentacija za učenike na temu Antifašizam u Istri

Govor mržnje možete prikriti – ali tragovi ostaju

♦Uoči obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv fašizma i antisemitizma u znak sjećanja na Kristalnu noć iz 1938. godine, Mreža mladih Hrvatske i Centar za mirovne studije te partnerske organizacije iz drugih gradova organizirali su niz aktivnosti u subotu 7. studenog pod krovnim nazivom „Govor mržnje možete prikriti – ali tragovi ostaju“

Antifašizam danas je borba za ravnopravnost i solidarnost u društvu i svaki otpor ustaljenim dogmama i praksama koje izazivaju podjelu na bilo kojoj osnovi unutar zajednice, ali prema drugim zajednicama.

„Važno je reagirati na ‘govor mržnje’, odnosno na poticanje na mržnju i nasilje prema drugima. Možemo ga prijaviti policiji ili nadležnim institucijama (pravobraniteljstva, komunalno i dr.), ali i reagirati u osobnim krugovima kada primijetimo takve izjave - među poznanicima, obitelji, prijateljima, na radnom mjestu... Nije stvar u cenzuri takvih izjava već u odgovornosti svih nas kao građana. Sve ovo je od posebne važnosti u trenucima dolaska izbjeglica u Hrvatsku, budući da su oni također ranjive skupine, a na nama je kao na dobrim domaćinima i sugrađanima da im poželimo dobrodošlicu”, istaknula je Cvijeta Senta iz CMS-a.

Mreža mladih Hrvatska i Centar za mirovne studije pozivaju građane da na putu do posla, škole, prijave fašistička obilježja u svome gradu – fotografiju mogu zalistjeti na zid događaja na Facebooku, kako bi dali svoj doprinos za zdraviju, tolerantniju i čišću okolinu.

„Iako je izborna šutnja, o govoru mržnje i fašizmu nikada ne treba šutjeti! Dapače, svako naše ignoriranje govoru mržnje, pravljenje da ono ne postoji dovodi do prešutnog odobravanja. Zato danas, na dan izborne šutnje, slavimo antifašizam za kojeg smatramo da nikada ne bi smio biti doveden u pitanje kao jedna od temeljnih vrednota ovoga društva”, naglasio je Marin Živković iz Mreže mladih Hrvatske.

Održana je i edukativna šetnja Zagrebom koja je počela na Trgu žrtava fašizma u čijoj neposrednoj blizini je bilo sjedište Ustaške nadzorne službe, kao i zatvor u kojem su bili zatočeni mnogo-

Učenici prekrivaju grafite govora mržnje u Rijeci

brojni istaknuti antifašisti. Šetnja koju je vodila kustosica **Petra Braun** završila je u Praškoj ulici gdje se do Drugog svjetskog rata nalazila zagrebačka Sinagoga.

Akcija je imala odjek u cijeloj Hrvatskoj. Tako su u Rijeci mladi iz Uče-

ničkog doma Sušak prekrivali u gradu grafite, koji su bili govor mržnje, naljepnicama s natpisom „Govor mržnje možete prikriti – ali tragovi ostaju“. Na informativnom štandu na Korzu građani su mogli dobiti spomenute naljepnice, ali i informacije o tome što je govor mržnje i kako ga u svakodnevnim situacijama gotovo ni ne primjećujemo, zajedno s raznim promotivnim aktivističkim materijalima. Kući su mogli ponijeti torbe, naljepnice, informativne letke, postere i druge materijale.

Paralelne aktivnosti održavale su se u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Puli, Požegi, i drugim gradovima gdje je na različite načine obilježen Međunarodni dan borbe protiv fašizma u povodu 75. obljetnice Kristalne noći, pogroma nad Židovima u nacističkoj Njemačkoj.

Požega

Izložba post

U povodu Međunarodnog dana borbe protiv fašizma, antisemitizma i boraca i antifašista Požega, u prostorijama Udruge u Lermanovoj 4, priređena je izložba post.

Ovo je osvježena izložba iz ljeta koju smo željeli prezentirati za Dan antifašističke borbe. Ona nam je tada bila suspregnuta večer prije otvaranja. Htjeli smo prikazati patnju jednog naroda i kako kroz nju put vodi do pobjede i slobode. Univerzalno gledano, naravno, jer ipak se to sve dogodilo prije 70 godina. Odbijamo svako podmetanje - ustaše i partizani. Nedvojbeno partizani i antifašisti su tad pobijedili, no mi ne živimo prošlost, živimo sadašnjost i time želimo pokazati da je ovo nešto, što se dogodilo, a život je okrenut prema budućnosti.

Antifašisti ono što su željeli reći o antifašističkoj borbi pretvorili su u spomenike za trajno sjećanje, kaže **Borivoj Zarić**, no gotovo sve su ih porušili. „Većina ih je ob-

novljena, ali 70 posto spomenika je srušeno. Valjda su mislili da su time zatrli ono što je bilo, ali činjenica ostaje. Antifašizam je tada pobijedio i to ne može nitko promijeniti. Nažalost, nikada nećemo obnoviti jedinstveni spomenik Pobjedi revolucije **Vojina Bakića** u Kamenskoj. Nigdje nije proveden u zemljini knjigama, a bio je svojevremeno uvršten u knjigu europske kulturno-sporomičke baštine, no sada ga nema“ rekao je Zarić, dodajući kako udruga radi na obnovi svih spomenika za koje postoje uvjeti.

O izložbi je govorila **Nada Radonić** iz Povjesnog društva Požega, a izložbu je otvorio predsjednik Gradskog vijeća Grada Požege **Nino Smolčić**.

S.K.

fašizma, antisemitizma i ksenofobije

Varaždinske Toplice

Aktivno protiv mržnje i ksenofobije

♦Učenici osnovnih škola iz grada Varaždina zajedno su sadili lukovice žutih šafrana na Židovskom groblju. Dan za tu akciju idealan – Međunarodni dan borbe protiv fašizma, antisemitizma i ksenofobije pa su tom prilikom učenici nešto više naučili o židovskoj zajednici koja je bila najstarija na tlu kontinentane Hrvatske, a kasnije i prva u potpunosti uništena tijekom tragičnog Holokausta

Nastavak popularnog stručno-edukativnog skupa „Znanjem protiv mržnje“ uslijedio je nekoliko dana kasnije u OŠ „Ivana i Antuna Kukuljevića“ u Varaždinskim Toplicama. Ove je godine naglasak bio na obljetnici završetka Drugog svjetskog rata koja se svečano slavila u Hrvatskoj i svijetu. Navršilo se točno 70 godina od kraja tog najvećeg sukoba u ljudskoj povijesti. Skup je okupio preko stotinu učenika i njihovih nastavnika iz dvadesetak škola. Pozdravne riječi uputila je gradonačelnica Goranka Štefanić.

„Od 1945. godine prošlo je točno 70 godina, no posljedice rata se osjećaju i danas. U tom sukobu, najvećem u ljudskoj povijesti, prekršena su sva moguća ratna pravila te počinjeni najgori ratni zločini. Mnogi nisu nikad procesuirani. To nam je pouka da ratove treba izbjegavati. Iako smo sada velikim korakom u 21. stoljeću, izgledno je da nam se ponavljaju neke po-

vijesne epizode pa trebamo biti mudri i educirani, kako bi ih rješili“, rekao je **Milivoj Dretar**, autor Projekta. Kako se dan održavanja skupa poklopio s godišnjicom vukovarske tragedije, prvo je izlaganje posvećeno je Gradu-heroju. Nastavak je bio o ruskim izbjeglicama u Varaždinskim

Toplicama 1918.-1920. koje su tu pristigle nakon Oktobarske revolucije. Ta je tema aktualna s obzirom da je kroz Hrvatsku ove jeseni prošlo oko 400.000 izbjeglica iz Azije. Varaždinske Toplice i tada su pružile sigurno utočište tim izbjeglicama, isto kao i tijekom Drugog svjetskog i kasnije Domovinskog rata. Glavna tema skupa bila je 1945. godina pa je o situaciji u Njemačkoj u zadnjim danima rata i poraću govorila **Elke Tiedt** iz Veleposlanstva Njemačke. Slijedilo je predavanje pod nazivom „Pravda je dostižna“ o suđenjima ratnim zločincima. Tema o Tokijskom i Nürnbergskom procesu, o suđenjima Artukoviću, Draži Mihailoviću, Eichmanu, sudbine odbjeglih nacista, izazvala je ineteres kod prisutnih. Sudionici skupa potom su zajedno pogledali kratkometražni školski dokumentarni film „Djeca iz sjene“ koji govori o spašavanju židovske djece tijekom Holokausta na ludbreškom području.

Završna izlaganja pripala su varaždinskom gimnazijalcu **Mislavu Mrazu**, sudioniku ovogodišnje Ljetne škole mira u Savudriji, koji je govorio o neprikładnim simbolima i grafitima, te aktivistima zagrebačke udruge „Socijalni rub – zanimljive, neispričane priče“ o spomenicima NOB-a te njihovoj upotrebi nakon desetljeća postojanja u našem okružju. Kao pozitivan primjer istaknuti su upravo spomenici iz Varaždinske županije koji su uređeni, a neki i obnovljeni.

M.D.

izložba u prostoru Udruge

ksenofobije i 70. obljetnice pobjede nad fašizmom, Udruga antifašističkih
ila je izložbu fotografija i publikacija

Izložba UABA Požege u povodu Medunarodnog dana borbe protiv fašizma

PROŠLOST NAS OBVEZUJE DA ČUVAMO ANTIFAŠIZAM

♦U Cerju odana počast žrtvama ustaškog terora, a u Krapini komemorirana uspomena na Izidora Štroka, heroja Narodnooslobodilačke borbe. Hrvatska se temelji na demokratskom antifašizmu koji je platforma na kojoj počiva čitava Europa i u izgradnji tih vrijednosti za koje su se zalagali partizani u NOB i branitelji u Domovinskom ratu, ne smije se zastati. To je zajednička poruka govornika na komemorativnim skupovima

Narod Hrvatskog zagorja dao je većlike žrtve tijekom Narodnooslobodilačkog rata. U periodu od 1941. do 1945. godine poginulo je 2.420 boraca i nevinih civilnih žrtava ustaško-fašističkog terora. Njima je u znak zahvalnosti i pjeteta podignut 41 spomenik, 14 spomen-ploča, 6 kosturnica i jedan spomen-dom. Među njima je i spomenik podignut za sjećanje na 34 žrtve ustaškog terora iz Cerja i okoline. Spomen-ploča kraj spomenika namjerno je oštećena tijekom 90-ih, kako bi se prikrila veličina zločina koji su počinili ustaše. U međuvremenu, spomen-ploča je obnovljena, s uklesanim imenima svih žrtava i stihovima **Vladimira Nazora:** *Sve prste na ruci u jadu i miru partizanska služila je svijest, pa sad kad treba do sunca, do neba visoko dižemo pest.*

Povodom 72. obljetnice stradanja nedužnih civila zagorskog naselja Cerje i okoline, u organizaciji SABA RH i Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Krapinsko-zagorske županije

upriličen je komemorativni skup uz nazočnost brojnih poklonika antifašizma. Podno spomenika položeni su vijenci i cvijeće (u izaslanstvu SABA RH bili su: **Franjo Habulin**, predsjednik, **Zdenka Brčić i Sabina Zagorc**, ratne pripadnici 33. divizije). Skup su pozdravili **Ivan Maligec**, načelnik općine Jesenje, **Mladen Cvetko** u ime Krapinsko-zagorske ZUABA i **Franjo Cvrtila**, partizanski veteran, rođen u Cerju.

Hrvati – žrtve ustaške odmazde

Franjo Habulin, predsjednik SABA RH, govorio je o razvoju partizanskog pokreta u Zagorju. Svoje izlaganje započeo je događanjima s konca 1943. Godine, kada je ustaški pogлавnik Ante Pavelić krenuo u pohod kroz Hrvatsko zagorje preko Krapine, Lepoglave, Ivance i Varaždina. Došao je do iznad Gornjeg Jesenja, gdje mu je 1. bataljun Zagorskog partizanskog odreda priredio

„vatreni doček“. U žestokoj su borbi nađelitnijoj Pavelićevoj bojni, PTZ-u (Pavelićev Tjelesni Zdrug) naneseni veliki gubici. Pavelić je pobegao u oklopnom vozilu, ali je naredio da se za odmazdu selo Cerje (gdje je bio poražen) – spali, a njegovi stanovnici starci, žene i dječaci pobiju. To se zbilo 1. prosinca 1943. godine. Bilo je „uobičajeno“ da ustaše provode teror nad Srbima, Židovima i Romima, ali sada su od „hrvatske ruke“ stradali - Hrvati – čak i djeca od dvije-tri godine starosti.

U proljeće 1943. godine narod Zagorja se sve više uključuje u oslobodilački pokret, pa je i odlazak dobrovoljaca u partizane pojačan. Na Kalniku je u prvoj polovini svibnja formirana Zagorska udarna četa, a od nje 27. srpnja udarni bataljun „Matija Gubec“. Od posebnog značaja za jačanje NOB u Zagorju je bio dolazak 12. (slavonske) divizije, koja je u srpnju izvršila više uspješnih napada na neprijatelja među kojima se ističe prepad na Kazneni zavod u Lepoglavi. Ti uspjesi doprinijeli su povećanom prilivu boraca u Narodnooslobodilačku vojsku; u svibnju u Zagorju djeluje već 56 udarnih grupa, obrazuju se novi seoski i općinski Narodnooslobodilački odbori, a 29. kolovoza obrazovan je i Privremeni okružni NOO Krapina; povećan je broj skojevskih organizacija i odbora AFŽ. Nakon osnivanja 2. zagorskog partizanskog odreda, priliv boraca bio je još masovniji. Borci s područja Zagorja ušli su u sastav brigade „Braća Radić“, Zagrebačkog NOP odreda i Zagorskog NOP odreda, da bi se početkom svibnja 1944. godine formirala i Prva zagorska udarna brigada. No, Zagorci su se borili i u drugim partizanskim jedinicama širom Hrvatske i Jugoslavije. U završnim operacijama jedinice 1. i 3. armije i 10. korpusa zagrebačkog oslobodile su Zagorje u prvoj polovini svibnja 1945. godine.

Habulin je podsjetio na proslavu 8. obljetnice Zagorske brigade kada ju je posjetio **Josip Broz Tito**. Tito je na narodnom zboru u Krapini uz ostalo rekao: „*U velikom oslobodilačkom ratu, zagorski narod je zauzeo ono mjesto*

Uz spomen-ploču, podignutu u znak sjećanja na 34 žrtve ustaškog terora iz Cerja i okoline okupljenima se obratio Franjo Habulin

Delegacije su položile vijence kod spomenika narodnom heroju Izidoru Štrodu ispred Veleučilišta „Hrvatsko zagorje“ u Krapini

koje mu pripada u redovima boraca naše oslobođilačke borbe. Ja zbog toga zahvaljujem narodu Zagorja jer mi je omogućio da se ne stidim kraja gdje sam se i sam rodio. Tim riječima ponošili su se zagorski partizani, a ponosimo se i mi danas, kao antifašisti i ljudi dobre volje, zaključio je Habulin.

Sudionik španjolskog građanskog rata i NOR-a

U spomen na **Izidora Štrodu**, heroja Narodnooslobodilačke borbe položeni su vijenci i cvijeće kod njegovog spomenika ispred Veleučilišta „Hrvatsko zagorje“ u Krapini (u izaslanstvu SABA RH su bili **Franjo Habulin, Jovan Vejnović i Ruža Badovinac**). **Goran Štrok**, bivši višestruki prvak Jugoslavije u automobilističkim utrkama, najugledniji i najuspješniji hrvatski biznismen u Velikoj Britaniji i vlasnik tvrtke GS Hotels&Resorts, u čijem su sastavu i Jadran-ski luksuzni hoteli, u Hrvatskoj je ocu podigao spomenik u Krapini, a u znak sjećanja na njega osnovao je zakladu za financiranje obrazovnog programa namijenjenog nastavnicima engleskog jezika iz Krapine, koji na jednomjesečnim tečajevima na Sveučilištu Lancaster usavršavaju engleski jezik. Goran se u vrijeme agresije na Hrvatsku zdušno angažirao u prikupljanju pomoći i u mnogim humanitarnim akcijama, a sudjelovao je kao donator oko obnove spomenika NOB na Perjasici, te drugim oblicima pomoći SABA RH. Njegov

otac Izidor, „rođeni Zagorec“, dobrovoljni sudionik Španjolskog građanskog rata, ratni komandant Kalničkog partizanskog odreda, brigade „Braca Radić“ i načelnik štaba divizije KNOJ-a, slom fašizma i trijumf pobjede dočekao je u vojnoj odori s generalskim činom. Poslije Drugog svjetskog rata Izidor Štrok nastavio je aktivnu službu u Generalštabu tadašnje JNA u Beogradu (narodnim herojem proglašen je 1953. godine), a nakon umirovljenja s obitelji je živio u Zagrebu.

Događanja u Krapini, uz brojne poklonike antifašizma i predstavnike tijela vlasti, nazočili su suborci Izidora Štroka i prijatelji njegova sina Gorana. Zamijetili smo **Sinišu Hajdaš Dončića**, ministra pomorstva, prometa i infrastrukture, javne djelatnike **Slavka Linića, Budimira Lončara, Tomislava Jakića, Rajka Grlića, Duška Ljuštinu, te Jovana Vejnovića**, predsjednika Saveza društva „Josip Broz Tito“ Hrvatske i predsjednika ZUABA ZŽ i GZ **Petra Raića**. Pozdravne riječi na skupu uputili su ratni suborci Izidora Štroka, „njegovi Zagorci“ **Juraj Hrženjak i Franjo Cvrtila, a Đurđica Simonovska** recitirala je na kajkavskom vlastitu pjesmu.

Franjo Habulin, predsjednik SABA RH, također Zagorac, u svom obraćanju je istaknuo: „Današnji dan izabrali smo da bi osvježili uspomenu na narodnog heroja i borca, Izidora Štroka. Naime, kad obilježavamo neke značajne datume iz Narodnooslobodilačke borbe, uvijek zaboravimo na pojedince, stoga smo to odlučili promijeniti. Izidor Štrok je bio zaslužan za organizaciju ustanka, bio je vojni i politički rukovodilac koji je na-

kon NOB-a zavrijedio Orden narodnog heroja“. Sin Izidora Štroka, **Goran Štrok** je rekao: „Imam visoko poštovanje prema svom ocu, vrijednom čovjeku koji je sudjelovao u dva rata, njegova borba je zasigurno doprinijela tome da danas imamo mir. Nema sumnje, Hrvatska danas previše skreće udesno, ustašto je na neki način nezasluženo dobilo poziciju, a ono uistinu nema mjesta u ovom društvu. Ja to, budući da nisam političar, teško mogu politički okvalificirati, ali to se sigurno osjeća. Ne bi smjelo biti tako, jer se zna što bi se dogodilo da je pobijedio Hitler i svi koji su bili uz njega. Vrlo je važno za mladu generaciju da ide naprijed, ali da cijeni što su napravili naši očevi i njihovi djedovi, te da ovu slobodu koju imamo, uživamo zahvaljujući njima. Antifašizam je platforma na kojoj počiva čitava Europa“.

Partizani i branitelji na pravoj strani

Polaganju vijenaca nazočio je i župan Krapinsko-zagorske županije **Željko Kolar**, koji je nakon svečanosti kazao: „Okupili smo se danas ovde u Krapini kako bismo odali počast Izidoru Štrodu, narodnom heroju, prvoborcu, čovjeku koji je svoju mladost posvetio Narodnooslobodilačkoj borbi, a nešto ranije danas i u Cerju, gdje je odana počast žrtvama ustaškog zločina. Ono što je bitno naglasiti je da su ljudi u Zagorju uvijek znali na koju stranu je ispravno stati, pa je tako velika većina izabrala Narodnooslobodilačku borbu od 1941. do 1945. godine, kad su stvoreni prvi temelji suvremene Republike Hrvatske. Nakon toga, ne smijemo nikada zaboraviti ni 11 i pol tisuća Zagoraca koji su sudjelovali u Domovinskom ratu, jer su i ti ljudi osjetili kad treba staviti svoj život na raspolažanje Domovini“.

Stjepan Mesić, počasni predsjednik SABA RH i predsjednik RH u mandatu 2000.-2010. godine, kazao je: „Skupili smo se danas da se poklonimo žrtvama fašističkog terora na jednoj strani, a na drugoj strani komemoriramo uspomenu na Izidora Štrodu, zaslужnog borca, revolucionara koji je uvijek ostao uspravan u cijelom svom životu, u vremenu borbe za radnička prava, u vremenu njegove borbe u Inter brigadama u Španjolskoj, te poslije rata na odgovornim funkcijama“.

Nakon službenog dijela uslijedilo je druženje svih sudionika u jednom restoranu, uz ručak, kojeg je donirao Goran Štrok.

B. M.

Ponosno se sjećamo naših dalmatinskih partizana

•Dan oslobođenja grada obilježen bez predstavnika lokalne vlasti, iako su bili pozvani, a antifašisti i priopćenjem za javnost čestitali svim građanima 71. obljetnicu slobode

Danas slavimo Dan oslobođenja grada Zadra. Na današnji dan 1944. godine su jedinice Narodnooslobodilačke vojske, Zadarski odred, ušle su u grad i od tada je Zadar sloboden, oslobođen od nacista i domaćih izdajnika – rekao je 31. listopada na zadarskom Gradskom groblju Miljenko Letinić, predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista grada Zadra, čiji su predstavnici položili vijenac pred spomenik palim borcima NOB-a.

Uz Udrugu antifašista, vijence su položili i predstavnici gradske i županijske organizacije SDP-a.

– Pozvali smo i druge stranke da zajedno odamo počast našim prvoborcima koji su pali za slobodu grada Zadra. Nitko se osim SDP-a nije odazvao. Ne znam zašto. Svako-

me na savjest – poručio je Letinić.

Antifašisti su na groblju vijenac položili i pod križ na središnjem spomeni-

ginule branitelje. U našoj udruzi imamo dosta članova koji su bili branitelji. Osobno, i ja sam dragovoljac Domovinskog rata. Predsjednik Udruge antifašističkih boraca i antifašista Miljenko Letinić uputio je i priopćenje za javnost u kojem je Zadranima uoči ove svečanosti čestitao Dan oslobođenja grada.

„Čestitamo Vam Dan oslobođenja grada Zadra. Dana 31. listopada 1944. dalmatinski partizani oslobođili su grad Zadar od nacista i domaćih izdajnika“, poručio je Letinić i naglasio da očekuju dolazak i gradonačelnika Božidara Kalmete, predstavnike političkih stranaka i Udruge dragovoljaca i veterana Domovinskog rata. Gradonačelnik se, međutim, nije odazvao.

R.I.

Polaganje vijenaca kod spomenika palim borcima NOR-a

ku poginulim braniteljima u Domovinskom ratu.

– Kad god polažemo vijenac našim palim borcima, isto učinimo i za po-

Zagreb

Antifašističke udruge osudile kamenovanje učenika

•Antifašistička liga Hrvatske i Inicijativa SVI MI - Za Hrvatsku svih nas osudile su kamenovanje učenike Srpske pravoslavne opće gimnazije u Zagrebu, zahtijevajući od policije da pronađe i kazni počinitelje. Napad se dogodio u petak, 6. studenog, dva dana uoči parlamentarnih izbora

Učenike srpske gimnazije u Zagrebu kamenjem je napala grupa njihovih vršnjaka iz obližnje zagrebačke škole, a tom prilikom je razbijeno i staklo na ulaznim vratima zgrade mitropolita zagrebačko-ljubljanskog **Porfirija**. Incident se dogodio kada su učenici Srpske pravoslavne opće gimnazije dolazili na nastavu, ali srećom, u ovom napadu nitko od učenika nije ozljeđen, priopćila je Srpska pravoslavna crkva dodajući da je fizičkom napadu prethodilo vrijedanje na nacionalnoj osnovi u autobusu javnog prijevoza, a nastavljeno je gađanjem kamenjem na ulici i po ulasku u dvorište Gimnazije.

Kamenje je bacano na učenike i preko ograde škole, pa je razbijeno staklo na ulaznim vratima Gimnazije i Duhovnog centra u kome stanuje mitropolit zagrebačko-ljubljanski Porfirije. O ovom incidentu i nasilju kojemu su izloženi učenici Srpske pravoslavne gimnazije obaviješte-

na je policija, kojoj je ustupljen materijal zabilježen kamerama videonadzora škole, ali i druge nadležne ustanove. Uz učinjenu materijalnu štetu, posljedica ovakvog brutalnog napada je strah i uznemirenost učenika, ističe se u priopćenju SPC.

Priopćenje Antifašističke lige i Inicijative SVI MI - Za Hrvatsku svih nas prenosimo u cijelosti.

‘Jučer je u Zagrebu, na Trgu žrtava fašizma, obilježen 9. studeni, Međunarodni dan borbe protiv fašizma. Taj datum izabran je u sjećanje na Kristalnu noć, noć od 9. na 10. studeni 1938., kad su u nacističkoj Njemačkoj premlaćivani, kamenovani i ubijani ljudi koji su u svijesti mnogih Nijemaca bili strano tijelo u čistoj njemačkoj naciji. 1938. u nacističkoj Njemačkoj to su bili Židovi. Naziv ‘Kristalnacht’ dolazi od toga što su nasilnici u svom ‘pravovjernom i domoljubnom’ žaru razbijali stakla na židovskim dućanima, stanovima, bogomoljama,...

Neposredno prije tog datuma, 6. studenog, ali 2015. i ne u nacističkoj Njemačkoj nego u Zagrebu, napadnuti su kamenjem srednjoškolci Srpske pravoslavne gimnazije. Napadu je prethodilo vrijedanje po nacionalnoj osnovi, a napadači su, kad su se učenici sklonili u dvorište gimnazije, kamenjem razbili stakla na vratima gimnazije i Duhovnog centra u kojem stanuje mitropolit zagrebačko-ljubljanski.

To nije, ispustavilo se, prvi takav napad na učenike te gimnazije. Počinaci, izgleda ne bez osnove, smatraju da takvo, po njima, valjda, domoljubnim razlozima vođeno nasilje, može u Hrvatskoj proći nekažnjeno. Zahtijevamo od policije da se počinaci pronađu i kazne. A za nas ostale ‘Kristalnacht’ može biti dobar podsjetnik kuda takvi ‘beznačajni incidenti’ mogu odvesti jedno društvo i jednu zemlju’, stoji u zajedničkom priopćenju.

A.H.

Prigodnom svečanošću obilježena obljetnica Šemovečke bitke

•U organizaciji Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Varaždinske županije i Općine Trnovec Bartolovečki 3. listopada je kod spomen kosturnice "Plamen revolucije" u Šemovcu održana komemorativna svečanost u povodu 72. obljetnice glasovite Šemovečke bitke i oslobođenja grada Ludbrega

Uz delegacije i predstavnike antifašističkih udruga, vijenac je položilo i izaslanstvo Varaždinske županije u kojem su bili predsjednica Županijske skupštine Dubravka Biberdžić, zamjenik župana Alen Kišić te županijska vijećnica Božica Makar. U izaslanstvu je bio i gradonačelnik Grada Ludbrega te saborski zastupnik prošlog saziva Hrvatskog sabora Dubravko Bilić koji je predstavljao Ludbreg, a upravo je Šemovečka bitka bila jedna od presudnih bitaka za oslobođenje toga grada.

Prisutne antifašiste te sve ostale prisutne građane pozdravili su i načelnik Općine Trnovec Bartolovečki Zvonko Šamec i predsjednik Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske Franjo Habulin.

Obraćajući se okupljenima, predsjednica Županijske skupštine Dubravka Biberdžić je naglasila kako je važno da se tekovine antifašizma nikada ne zaborave

te je pozvala sve okupljene na zajedničko građenje budućnosti koje mora biti utemeljeno na pravu svih na različitost, na pravu koje poštujе vjerske, nacionalne i rasne razlike.

Napomenimo kako je Šemovečka bitka bila jedna od najkrvavijih borbi koje su do tada vodile jedinice Narodnooslobodilačke vojske na području Sjeverozapadne Hrvatske. U samoj Šemovečkoj bitci pогinulo je 76 boraca, dok ih je 30-ak ranjeno.

- Na ovom mjestu svjedočimo heroizmu partizana i važno je odati počast žrtvama. Mi ne krivotvorimo povijest i nije dobro da se ponovo pristašama mraka

Polaganje vijenaca kod Spomen-kosturnice u Šemovcu

odaju počasti i služe mise zadušnice. To se ne smije miješati i moramo imati na pameti da se Narodnooslobodilačka borba vodila za slobodu i jednakost - rekao je Milivoj Dretar.

K.R.

Krk

Posjetili spomen-obilježje Tjentište na Sutjesci

•Tematsko putovanje Tjentište – Crna gora započeli smo 7. listopada 2015. polasakom dva autobusa sa 96 članova Udruge, iz Krka i Baške. Usput smo položili vijence na spomen-kosturnicu 3.001 poginulom borcu s Tjentišta i odali počast palim partizanskim borcima u bitci na Sutjesci te razgledali spomen-kuću koja je dio kompleksa Doline heroja

Polaganjem vijenca, paljenjem svjeća i održanom satu povijesti prisustvovali su naši prijatelji Ibrahim Durmo, član kantonalnog i glavnog odbora SABNOR-a BIH i Nikola Ba-

bić, predsjednik UABNOR-a Ilijde.

Bitka na Sutjesci, od 15. svibnja do 16. lipnja 1943. godine imala je za cilj uništenje partizanskih jedinica u jugoistočnoj Bosni. Bez obzira na ogromne gubitke, ova je bitka pokazala odlučnost i vrhunski moral partizana te postala svojevršna prekretnica rata u Jugoslaviji. Otad partizanski pokret biva sve jači i kreće se u pravcu potpunog oslobođenja Jugoslavije.

Tijekom višednevnog boravka u Crnoj Gori, posjetili smo Podgoricu, vidikovac nad Svetim Stefanom, srednjovjekovnim utvrđe-

nim gradom i utočištem pred turskom i gusarskim najezdama, danas elitni grad-hotel kojeg tijekom ljeta posjećuju mnoge svjetske poznate osobe. Putovanje se nastavilo vožnjom brodom po Skadarskom jezeru, poznatom po svojim brojnim otočićima sa slikovitim utvrdama i manastirima, razgledavanjem drevne prijestolnice - Cetinja, obilaskom Njegoševog mauzoleja (djelo našeg poznatog kipara Ivana Meštrovića). Posjetili smo i najstariji grad Boke Kotorske - Risnu i obližnji antički lokalitet, barokni Perast. Brodom smo doplovili do otočića Gospe od Škrpjela te smo naposlijetu razgledali Kotor, koji se smjestio u jednom od najljepših zaljeva svijeta i koji je zbog svoje srednjovjekovne arhitekture i brojnih spomenika uvršten na UNESCO-ov popis svjetske i prirodne kulturne baštine.

Darko Fanuko

TISUĆE ŽENA, DJECE I STARACA POVLAČILO SE S VOJSKOM

♦Sedma divizija istakla se u mnogim bitkama, posebno na Neretvi i Sutjesci, kada je i pohvaljena od Vrhovnog komandanta NOV i POJ, naglašeno je na obilježavanju 73. obljetnice te proslavljenе banijske jedinice NOV Hrvatske

Sedma (banijska) divizija formirana je od 7. i 8. banijske i 13. hrvatske brigade „Josip Kraš“ 22. studenoga 1942. godine. Komandant je bio **Pavle Jakšić**, a politički komesar **Đuro Kladar**. Pod komandom Sedme divizije stavljen je 21. prosinca 1942. godine i Banijski NOP odred, a 26. prosinca u njen sastav ušla je i 16. banijska, a izašla 13. brigada. Sedma divizija je bila u sastavu 1. hrvatskog (kasnije 4.) korpusa NOVJ. Djelovala je najviše na Baniji, onda se prebacila s Vrhovnim štabom NOV i POJ prema Neretvi i Sutjesci gdje je imala velikih gubitaka. Nastavila je borbe po istočnoj Bosni i Crnoj Gori, vratila se u Hrvatsku ratujući na Baniji, u Cazinskoj krajini, na Kordunu, u Lici, Moslavini, Gorskom kotaru i Slovenskom primorju. Početkom rujna 1943. godine dobila je naziv udarna. Istakla se u mnogim bitkama, posebno na Neretvi i Sutjesci, kada je i pohvaljena od Vrhovnog komandanta NOV i POJ.

To je, među inim, rečeno na obilježavanju 73. obljetnice te proslavljenе banijske jedinice NOV Hrvatske u subotu 21. studenog na uzvišici iznad ustaničkog sela Klasnić, podno spomenika na kome su uklesane riječi **Josipa Broza Tita**: „Ja cijenim 7. diviziju, jer je ona vodila teške borbe s neprijateljem od Sunje do Crne Gore i jer je dala mnogo žrtava u našoj borbi“.

Položeni su vijenci i cvijeće, te oda- na počast palim banijskim partizanima. O borbenom putu Sedme divizije kaziva- vao je **Miloš Branković**, predsjednik UABA Glina, a pozdravne riječi uputili su **Boro Rkman**, sisačko-moslavački dožupan i **Đuro Stojić**, dogradonačel- nik Gline. Skupu su među ostalim na- zočili **Milovan Bojčetić**, predsjednik ZUABA Sisačko-moslavačke županije, **Mladen Matijašec**, član Predsjedništva SABA RH, **Zrinka Čorić**, predsjednica UABA Petrinja i **Višnja Hotko**, pred- sjednica Odbora za koordinaciju udru- ga žena antifašistkinja SABA RH.

Banija je siječnja 1943. godine bila zahvaćena 4. neprijateljskom ofenzi- vnom. Sedma divizija i banijski NOP odred su vodili ogorčene borbe nano- seći neprijatelju znatne gubitke. U tim borbama i goloruko stanovništvo Ba- nije, da bi izbjeglo istrebljenje, napu- štalo je ognjišta. Za ovu diviziju u po- četku nije bilo predviđeno da napusti teritorij Banije, ali kako je bila uvučena u borbe, krenula je prema Neretvi i tek se ljeti 1943. godine nakon bitke na Sutjesci vratila u Baniju s oko 700 bo- raca, od 4000 koliko je prije toga imala. Banija je tako ušla među regije koje su dale najveće žrtve u NOR-u.

Od 16. veljače 1943. godine Sedma divizija je u zaštiti Glavne operativne grupe Vrhovnog štaba na pravcu po- vlačenja ka Gornjem Vakufu, a 7. ožuj-

ka vodi oštре borbe u rajonu Prozora. Sutradan se prebacuje na lijevu obalu Neretve i do 10. ožujka na planini Pre- nju vodi borbe protiv četnika. Borba za spašavanje ranjenika u dolini Rame i Neretve započela je 8. brigada 7. banijske divizije 21. veljače i trajala sve do 5. ožujka 1943. godine. Uz sve pokušaje neprijatelj nije uspio probiti položa- je na planini Raduši, kao ni na prav- cu 7. banijske brigade. Na upornost u obrambenim borbama na planini Ra- duši i pravcu Gornji Vakuf-Pidriš-Ma- kljen, snažno je utjecalo i poznato na- redjenje Vrhovnog komandanta NOV i POJ:

„Izvijestite me o situaciji na vašem sektoru. Mi ni stope ne smijemo više nazad, jer pozadi nas, na 12 kilometra, nalazi se 3 tisuće ranjenika za čije živote snosimo mi odgovornost. Mi namjeravamo produžiti ofenzivu na tom pravcu, jer imamo nadmoćnost u naoružanju i municiji, a situacija ne- minovno nalaže takav postupak.“

Naređenje je preneseno Štabu 7. banijske divizije i svim brigadama i doprlo je do svakog borca. Nakon toga počele su opet neprestane borbe. Međutim, još u tijeku protuudara u pravcu Bugojna, Vrhovni komandant NOV i POJ donio je odluku za obrnuti ma- nevar i prijelaz preko Neretve. Osma banijska brigada neposredno sudjeluje u prijenosu i prevodenju ranjenika i bolesnih preko Neretve, te uz pomoć 9. dalmatinske divizije i drugih jedinica sudjeluje u transportu do Glavatičeva u Ulogu. Tada je 8. brigada izdvojena iz sastava 7. banijske divizije i zadužena za neposrednu zaštitu, nošenje ranjenika i skrb bolesnika – tifusara Cen- tralne bolnice NOV i POJ.

Uz nadljudske napore boraca 8. banijske brigade, ranjenici i bolesnici uspješno su prebačeni na lijevu obalu Neretve. U Dobrogošće ranjenici su stigli 16. ožujka, a zatim 8. brigada s 1200 tifusara nastavlja put, dok ranjenike preuzima jedna brigada 9. dalmatinske divizije. Jedinice 7. banijske divizije za- hvatio je pjegavac i trbušni tifus. Slijedilo je osposobljavanje za nove borbe i bitku na Sutjesci.

B. M.

Sat povijesti podno spomenika 7. banijskoj diviziji

•Dvodnevnim susretom preživjelih boraca i poklonika antifašizma obilježena 73. obljetnica formiranja 13. proleterske brigade „Rade Končar“ koja je tijekom NOR-a borbeno djelovala u Žumberku, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji, Slavoniji, a borbeni put završila borbama za oslobođenje Zagreba

U 13. proleterskoj brigadi borilo se oko 9000 boraca, a svaki četvrti dao je život za slobodu i ostao na njenom 17.500 kilometara dugom ratnom putu. U redovima brigade borilo se preko 400 žena. Iz svojih redova iznjedriла je 17 generala i 15 narodnih heroja. Brigada je primila najveća priznanja za ratne zasluge i nosila slavno ime – proleterska, te ime Josipa Kraša, a kasnije Rade Končara.

To je, među inim, rečeno u kazivanju govornika na komemorativnim dvodnevnim svečanostima u Gornjem Sjeničaku, Budinjaku, Sošicama i Radatoviću u povodu 73. obljetnice osnutka 13. hrvatske proleterske brigade. Evocirana su sjećanja, položeni vijenci na spomen-obilježja i odana počast poginulim borcima. O mjestu formiranja brigade, Gornjem Sjeničaku, o brigadi i poznatim Sjeničarcima govorio je **Branko Kljajić**, predsjednik Saveza udruga antifašista Karlovačke županije, inače i sam rođeni Sjeničarac. Naravno, spomenuo je i **Gojka Nikolića**, načelnika štaba saniteta pri Vrhovnom štabu NOV i POJ.

Iz Sjeničaka su i dvojica sudionika poznatog savjetovanja na Abezu, 19. srpnja 1941. godine kada je odlučeno da se podigne ustanak na Kordunu i Baniji, **Mile Manojlović Gedžo i Stanko Maslek**. Skup su pozdravili **Petar Raić**, predsjednik ZUABA Zg i ZZ i predsjednik Sekcije 13. proleterske brigade pri SABA RH te **Mirko Miladinović**, potpredsjednik Saveza udruga antifašista Karlovačke županije. Pročitan je i pozdravni brzojav Sekcije boraca Prve proleterske narodnooslobodilačke udarne divizije iz Beograda, kojeg potpisuje predsjednik **Zdenko Duplančić**, inače rođeni Bračanin.

Svečanosti su nazočili i preživjeli borci te **Branko Jovićić**, načelnik općine Gvozd (Vrginmost), **Petar Linta**, predsjednik Mjesnog odbora Utina-Sjeničak, te **Drago Frančisković i Zlatko Margetić** iz Udruge hrvatskih

PONOSNI S RAZLOGOM

Polaganje vijenaca kod spomenika u Gornjem Sjeničaku

branitelja Domovinskog rata. **Višnja Hotko**, predsjednica Odbora za koordinaciju udruga žena antifašistkinja SABA RH kazivala je stihove partizanske pjesme „Na Kordunu grob do groba“.

Obilježavanju obljetnice na Žumberku (Budinjaku, Sošicama i Radatoviću) nazočila je i **Ljubica Šilobad Mulec**, koja je pripadnicom brigade postala u ljeto 1943. godine kao 17-godišnja bolničarka. Evocirala je uspomene i govorila o svom ratnom putu, spašavanju ranjenih boraca i čestim preseljenjima bolnica, kako ranjenici ne bi pali u ruke okupatorima. Biranim riječima o Radi Bulatu, ratnom komandantu brigade i narodnom heroju i doprinosu 13. proleterske oslobođenju južnog dijela Slovenije govorio je **Milan Travnikar**, predsjednik Zvezе borcev za vrednote NOB-a Metlike. Inače, Rade Bulat je bio počasni građanin Metlike i kada je prije tri godine umro, službena tijela vlasti Metlike upriličila su komemorativnu svečanost.

Trinaesta brigada „Josip Kraš“ formirana je 7. studenog 1942. godine u Gornjem Sjeničaku od 1. proleterskog bataljuna Hrvatske i Žumberačko-pokupskog NOP odreda. U Žumberku je brigada zbog uspjeha postignutih u borbama, 11. prosinca 1942. godine preimenovana i proglašena 13. udarnom proleterskom brigadom „Rade Končar“. Na dužnost prvog komandanta postavljen je **Ante Banina**. Međutim, zbog

njegovog ranjavanja, brigadu je na njen ratni put poveo **Rade Bulat**. Dužnost komesara primio je **Božo Spaček**, a pomoćnika komesara, odnosno partijskog sekretara **Mato Horvatić**.

Udruženim borbenim akcijama hrvatskih i slovenskih partizana na Žumberku i u Beloj krajini, od siječnja do svibnja 1943. godine, onemogućeno je talijanskim divizijama „Isonzo“ i „Lombardia“ da sudjeluju u četvrtoj i petoj neprijateljskoj ofenzivi protiv glavnih snaga Narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda. Prvog i 2. siječnja 1943. godine 13. proleterska i 4. kordonuška brigada razbile su jako uporište u Krašiću, kojom je prilikom poginulo više od 550 ustaša i domobrana. Bila je to najveća pobjeda partizana tijekom NOR-a na Žumberku.

Jedna od najvećih odlika 13. proleterske brigade bila je njena čvrsta povezanost s narodom Žumberka i Pokuplja, kao i s radnicima, omladinom i građanima antifašistima Zagreba. Pored pojedinačna, za osvjedočeni doprinos u NOR-u brigada je osim Ordena narodnog oslobođenja i Ordena partizanske zvijezde prvog reda, koje je dobila u tijeku rata, poslije oslobođenja odlikovana Ordenom bratstva i jedinstva prvog reda i Ordenom narodnog heroja. Preživjeli borci 13. proleterske su s razlogom ponosni na ta priznanja i na blistavi borbeni put brigade.

B. M.

Auschwitz - "Vlak sjećanja" za 2016.

♦UABA Opatije, koristeći svoje međunarodne veze s naprednim europskim udrugama, dobila je ponovno određeni broj mjesta u "Vlaku sjećanja", što se svake godine organizira kako bi se održalo živim sjećanje na žrtve Holokausta

Vlak polazi iz Milana i Bruxellesa s uvijek istim ciljem - Auschwitz. Broj mjesta je limitiran kapacitetima željezničke kompozicije, pa organizatori nude određeni broj potencijalnim posjetiteljima. Ove su godine, ponukani trogodišnjim pozitivnim iskustvom, ponovili ponudu za Hrvatsku i to opatijskoj Udrudi antifašista.

Inicijativu podržavaju Savez antifašističkih borača i antifašista Republike Hrvatske, SABA Primorsko-goranske županije, Primorsko-goranska županija i Grad Opatija.

U programu je precizno navedeno da je 10. ožujka 2016. odlazak iz Milana, a da je povratak 14. ožujka

2016 u Milano. Hrvatska se ekipa uključuje na vlak u Salzburgu, a polazak je u 12 sati vlakom iz Rijeke dok je povratak, također u Rijeku, vlakom u 17 sati.

Središnji spomenik žrtvama u Auschwitzu

Predviđena su dva spavanja u Krakowu - hoteli 3 zvjezdice s hranom, odnosno puni pansion.

Jedan cijeli dan, uz tradicionalnu komemorativnu svečanost, bit će na mjestu bivšeg koncentracijskog nacističkog logora Auschwitz.

Tijekom puta organizirani su kružoci, predavanja i susreti sa žrtvama.

Cijena po osobi je 2.000 kuna, ali je sponsoriranje u toku.

Obzirom na limitirani broj učesnika, njih 18 do 20, kod prijave će prednost biti data mladima - studentima i srednjoškolcima.

Predbilježba i informacije: e-mail: oleg.mandic@ri.t-com.hr i tel.: 051.712751

Beli Manastir

Upovodu Dana Grada Belog Manastira, 11. studenog, u belomanastarskoj kinodvorani održana je svečana sjednica Gradskog vijeća, kojoj su – uz gradske vijećnike – prisustvovali brojni gosti i brojni Belomanastirci. Sjednicu je vodila predsjednica Gradskog vijeća **Jadranka Sabljak**. Okupljenima su se obratili gradonačelnik **Ivan Doboš**, zamjenik osječko-baranjskog župana **Željko Kraljić** te saborski zastupnik **Domagoj Hajduković**, izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Josipa **Leke**.

Potom je gradonačelnik Doboš uručio ovogodišnje Povelje Grada Belog Manastira **Željku Mumleku**, Mađarskoj kulturnoj udruzi (MKU) "Pelmonostor", **Danieli Tasslidžić Herman** i istaknutom članu antifašističke organizacije **Nikoli Opačiću** kojeg je predložilo Baranjsko-rusko društvo prijateljstva zbog doprinosa razvoju društvenih djelatnosti te zbog

dugogodišnjeg rada na promicanju stечvina antifašizma.

U posljednjih 10 godina Opačić se

radu lokalnog Foruma udrug i u svim manifestacijama koje organizira Grad Beli Manastir.

Opačić je predsjednik Udruge antifašističkih borača i antifašista (UABA) Beli Manastir, Zajednice UABA Osječko-baranjske županije i potpredsjednik SABA RH. Za svoj dosadašnji rad dobio je deset odlikovanja i priznanja, među kojima treba spomenuti da ga je 2013. godine Predsjednik RH odlikovao Redom Stjepana Radića, SUBNOR Srbije i SUBNOR Distrikta Brčko "Medaljom borca", ruski ambasador u Hrvatskoj 2014. godine "gramotom" za doprinos očuvanju sjećanja na žrtve koje su pale u borbi protiv njemačkih fašističkih osvajača

u Drugom svjetskom ratu, Ruski savez veterana medaljom "70 godina pobjede" i na koncu Grad Beli Manastir Poveljom Grada.

Jovan Nedić

Gradonačelnik Ivan Doboš uručuje povelju Nikoli Opačiću

posvetio uz promicanju antifašizma i tekovina Narodnooslobodilačke borbe i očuvanju i zaštiti antifašističkih spomenika. Aktivno je djelovao i u radu Baranjsko-ruskog društva prijateljstva te u

Postavljen spomen-obilježje na mjestu Velike sinagoge

Uprogramu obilježavanja Dana sjećanja na Holokaust 27. siječnja 2015. na Židovskome groblju u Rijeci, učenici 7. i 8. razreda OŠ Škurinje Rijeke su sa svojim učiteljima u okviru provedbe međunarodnoga Projekta Šafran (The Crocus Project) Irske zaklade za obrazovanje o Holokaustu, uručili do gradonačelniku Grada Rijeke pisanu inicijativu za postavljenje spomen-obilježja na mjestu Velike sinagoge, čime su potpomogli dugogodišnje nastojanje Židovske općine Rijeka za obilježavanjem toga mjesta.

Slijedom dopisa gradonačelnika **Vojka Obersnela** školi, suradnjom Grada Rijeke, Židovske općine Rijeka i TZ Grada Rijeke nedavno je postavljen turistički informativni pano sa slikama na mjestu nekadašnje Velike sinagoge.

Tim povodom, na poziv predsjednice Židovske općine Rijeka gospođe **Irene Deže-Starčević**, učenici i učitelji koji su doprinijeli ostvarenju ove vrijed-

Učenici okupljeni na mjestu nekadašnje sinagoge

ne inicijative, sastali su se u utorak, 17. studenoga 2015. na mjestu nekadašnje Velike sinagoge i zajedničkom fotografijom obilježili uspješnu suradnju.

Događaju je, uz predsjednicu Židov-

ske općine Rijeka, nazočio i glavni rabin Hrvatske **Lucian Moše Prelević**, s kojim su učenici imali zanimljiv i poučan susret u sinagogi.

R.I.

Krk

Darko Fanuko ponovno izabran za predsjednika UABA

♦U svečanom ozračju, kako to i priliči, 21. studenog 2015. održana je izborna i izvještajna Skupština Udruge antifašističkih boraca i antifašista otoka Krka, Udruge koja sa svojih 630 članova predstavlja jednu od najbrojnijih u RH

Skupštini su nazočili brojni uzvaniči, predstavnici Udruga antifašista iz Primorsko-goranske županije i Istre, predstavnici HIVIDR-e Krk, te profesori Srednje škole Krk. Posebno su se skupu obratili akademik **Petar Strčić**, zatim potpredsjednik SABA RH i predsjednik SABA Primorsko-goranske županije **Dinko Tamarut**, predsjednik Županijske skupštine **Erik Fabijanić** i gradonačelnik **Darijo Vasilić**.

U izvještajnom dijelu predsjednik UABA Krk **Darko Fanuko** osvrnuo se na protekle četiri godine rada, te video prezentacijom popratio sva važna zbivanja i događanja. Rad s mladima te podmladivanje Udruge, kao i briga za starije i nemoćne, prioriteti su u našim programima - to su posebno naglasili predsjednik Foruma mladih **Vilim Papa** i predsjednica Foruma žena **Marija Tudor**.

Potrebito je također poraditi na bojloj prepoznatljivosti te javnosti predstaviti rad Udruge kroz priopćenja, objave članaka, organiziranje predavanja i tribina, postavljanje tematskih izložbi i slično. Tu posebno ističemo suradnju s odgojno-obrazovnim institucijama otoka Krka, s djelatnicima zdravstvenih ustanova te djelatnicima i korisnicima ustanova za socijalnu skrb i Udrugama proizašlim iz Domovinskog rata.

Financijska sredstva, kojima raspolažemo, trošimo vrlo razborito i namjenski. Izborna Skupština je ponovno izabrala **Darka Fanuka** za predsjednika UABA Krk, oformila je novo Predsjedništvo Udruge (**Fanuko, Karabaić, Bubnić, Mijatović, Kovač, Tudor, Papa**) te izabrala Izvršni odbor (**Mijatović, Kovač, Kalčić, Kamenarić, Pavačić, Štefanić, Polić, Braut, Bajić, Morožin, Bašić, Muratović, Šekuljica, Domboš, Hržić, Smajić, Kovačević, Karabaić, Mršić, Tudor, Brusić, Lukarić, Mračković**.)

Počasnim i zasluznim članovima Udruge: **Dinku Tomašiću, Ankici Kalčić, Milici Hržić, Petru Kedi, Mariji Višnjovski i Kati Panić** posebno se prigodnim riječima i darovima na dosadašnjem radu i zalaganju zahvalio predsjednik Udruge Darko Fanuko.

Hajra Bubnić

Skupština UABA otoka Krka

MORAMO SAČUVATI I OBRANITI ISTINU O ANTIFAŠIZMU

•Na svečanoj sjednici Skupštine UABA Petrinja u povodu desete obljetnice djelovanja istaknuto da su ispunjene programske obveze, a u narednom razdoblju očekuju se još vrjedniji rezultati

U prostorijama Hrvatskog doma Petrinja upriličena je posebna (svečana) sjednica Skupštine Udruge antifašističkih boraca i antifašista Petrinja. Povod – deseta obljetnica djelovanja. Skupu su nazočili brojni uzvanici: izaslanstva UABA s područja Zajednice udruga antifašističkih boraca i antifašista Sisačko-moslavačke županije, predstavnici tijela vlasti, političkih stranaka, Hrvatske vojske i MUP-a.

Joso Fakčević, prvi predsjednik UABA Petrinja je naglasio da je udružiga osnovana u prosincu 2005. godine s osnovnim ciljem da gaji antifašističke tradicije, ali i da gradi dobre odnose među građanima, mir, toleranciju i ravnopravnost. Zasade antifašizma na ovom području duboko su ukorijenjene i ne smije se dopustiti njihovo omalovažavanje. Tijekom prvih par godina djelovanja bilo je i otvorenih suprotstavljanja određenih grupacija kako bi osujetili aktivnost udruge. Primjerice, okupljanje antifašističkih boraca i antifašista u povodu 65. obljetnice početka oružanog otpora na Baniji, neki su najavili kao visokorizično.

Srećom, kasnijih godina u Petrinji, Sisku i općenito na Baniji, zahvaljujući

iznimnom trudu članova UABA Petrinja taj se crni nacionalistički val suzbio uz sve veću afirmaciju antifašističkih vrijednosti.

--Naša antifašistička stajališta uzne-mirila su pojedinu gospodu drugačije orientacije koji su u svojoj podsvijesti nastavljali rat umjesto da grade mir, izazivali nepovjerenje umjesto povjerenja, širili strah, strepnju umjesto vjere i tolerancije, prisjetio se Fakčević. „Mi smo, međutim, na brojne uvrede i omalovažavanja reagirali gandijevski – mirno, strpljivo i dostojanstveno, uvjereni da će nas građani prepoznati i poduprijeti“.

To se i ostvarilo. Kako je istaknula **Zrinka Čorić**, aktualna predsjednica UABA Petrinje „naše odnose prema tijelima državne i lokalne vlasti gradili smo na temelju međusobnog uvažavanja i razumijevanja. Naše aktivnosti i opcije su podržavane i od strane gradskih i županijskih organa, građani nas sve više podupiru i moralno nas potiču“. Založila se za okupljanje što više mlađih poklonika antifašizma. Potrebno je poduzimati sve kako bi se antifašističke vrijednosti vratile u udžbenike, a Deklaracija Sabora o antifašizmu mora zaživjeti u svim segmentima našeg društva. Također,

nužna je još djelotvornija međusobna suradnja u okviru Zajednice udrug antifašističkih boraca i antifašista Sisačko-moslavačke županije, poglavito na zadacima obnove i saniranja spomenika NOR-a. Dužni smo njegovati antifašistički i slobodarski duh Banije, te sačuvati i obraniti istinu o antifašizmu na ovim prostorima, rekla je Čorić.

Skup su, među inim, pozdravili **Boro Rkman**, sisačko-moslavački dožupan, **Joso Grahovac**, u ime Grada Petrinje, **Robert Sunčesić**, brigadir Hrvatske vojske, **Milovan Bojčetić**, predsjednik ZUABA Sisačko-moslavačke županije i **Petar Raić**, predsjednik ZUABA Zagrebačke županije i Grada Zagreba. Za uspješnu suradnju uručena su priznanja: Gradskoj upravi Petrinja, Glavnom stožeru OS, Policijskoj postaji Petrinje, Pučkom otvorenom sveučilištu, Hrvatskom domu, Petrinjskom radiju, Komunalni d.o.o. i Privredi d.o.o. Priznanje su zavrijedili i prvi članovi Predsjedništva UABA Petrinje u vrijeme utemeljenja: **Husein Oreščanin**, **Dorđe Komljenović**, **Duro Kalanja** i **Joso Fakčević**. Povelja SABA RH uručena je UABA Petrinje i predsjednici Zrinki Čorić.

B. M.

Dvorana Hrvatskog doma u Petrinji bila je ispunjena do posljednjeg mesta

I kao invalid dala svoj puni doprinos društvu

Povodom 3. prosinca - Međunarodnog dana invalida, predstavnici Udruge antifašističkih boraca i antifašista predvođeni **Đurom Klarićem**, provoborcem i donedavnim predsjednikom Udruge ratnih i mirnodopskih vojnih invalida (URMVI) Varaždinske županije, obišli su varaždinsko groblje i položili cvijeće na spomen-kosturnici palim borcima Narodnooslobodilačkog rata. U lipnju se Udruga ratnih i mirnodopskih vojnih invalida, kao i Društvo „J. Broz Tito“, priključila Udruzi antifašista i od tada djeluju kao jedna udruga.

Nakon odavanja počasti na groblju, u Županijskoj je palači izaslanstvo varaždinskih antifašista primio **Alen Kišić**, zamjenik župana Varaždinske županije. Delegaciju ZUABA predvodio je predsjednik **Milivoj Dretar** koji je izvjestio o planovima rada za 2016. godinu. U delegaciji je bila i **Slavica Dabić**, 80 % ratni invalid.

„Svoje sam ranjavanje doživjela na Kalniku, u jesen 1944. Ostala sam živa pukom srećom, iako su mi šrapneli bombe oštetili ruke, noge, dio lica. Teško ranjenu prebacili su me u Vojvodinu pa u Mađarsku gdje sam ostala na liječenju do kraja rata. Tamo sam se dodatno educirala pa sam po povratku u Hrvatsku nastavila sa školovanjem i postala učiteljica. Radila sam u više škola, a po-

sebno pamtim onu u rodnom Jalžabetu. Kasnije sam postala prva ravnateljica novoosnovane Medicinske škole. Poslije sam radila i u Muzeju, a jedan sam mandat odradila kao narodna poslanica u tadašnjoj Saveznoj skupštini.

Unatoč svim nedaćama, odradila sam svoj radni vijek, svih 35 godina i ponosna sam na to. Bila mi je pružena mogućnost da doprinesem društvu i zahvalna sam što sam i ja mogla ostaviti neki trag“, ispričala je vremena Slavica. „Žao mi je ovih mladih ljudi koji su se vratili iz Domovinskog rata, a nisu našli

posao jer su im radna mjesta ugašena. Nema tih novaca koji mogu nadoknadići ponos i zadovoljstvo da negdje radite i doprinosite. Zato kažem: treba se boriti za posao, raditi u skladu s mogućnostima, biti među ljudima – to je najbolja terapija“, smatra Slavica. Za kraj su dožupanu Kišiću poklonili dvije knjige iz izdanja SABA: „Kronologija Narodnooslobodilačke borbe naroda Hrvatske“ i „Sjećanje je borba“, a dožupan im je uzvratio prigodnim darovima te obećao svoju daljnju pomoć u radu.

M.D.

Sinj

UABA obilježila 71. godišnjicu oslobođenja

U druga antifašističkih boraca i anti-fašista Sinja i Cetinskega kraja obilježila 71. godišnjicu oslobođenja Sinja od fašizma.

U znak sjećanja na 25. listopada 1944. godine, kada su partizanske jedinice oslobodile Sinj, članovi UABA-e položili su vijenac na spomen-kosturnici u gradskom parku Đardin palim borcima NOB-a i žrtvama fašističkog terora.

Tijekom Drugog svjetskog rata poginulo je više od 4 tisuće žitelja Cetinske krajine, a među njima je bilo oko 1700 boraca Narodnooslobodilačkog pokreta, dok se najveći broj žrtava odnosio na civile.

Najveća stradanja bila su krajem ožujka 1944. godine u potkamešničkim selima kada je u zločinačkom pohodu SS divizije Prinz Eugen stradao veliki broj žena i djece.

Polaganje vijenaca na spomen-kosturnicu u Sinju

Proslavljen 73. godišnjica Drugoga zasjedanja AVNOJ-a

Kozaračko kolo ispred Muzeja AVNOJ-a

Više od 2.000 antifašista okupilo se 28. studenog u Jajcu na manifestaciji kojom je obilježena 72. godišnjica Drugog zasjedanja Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ).

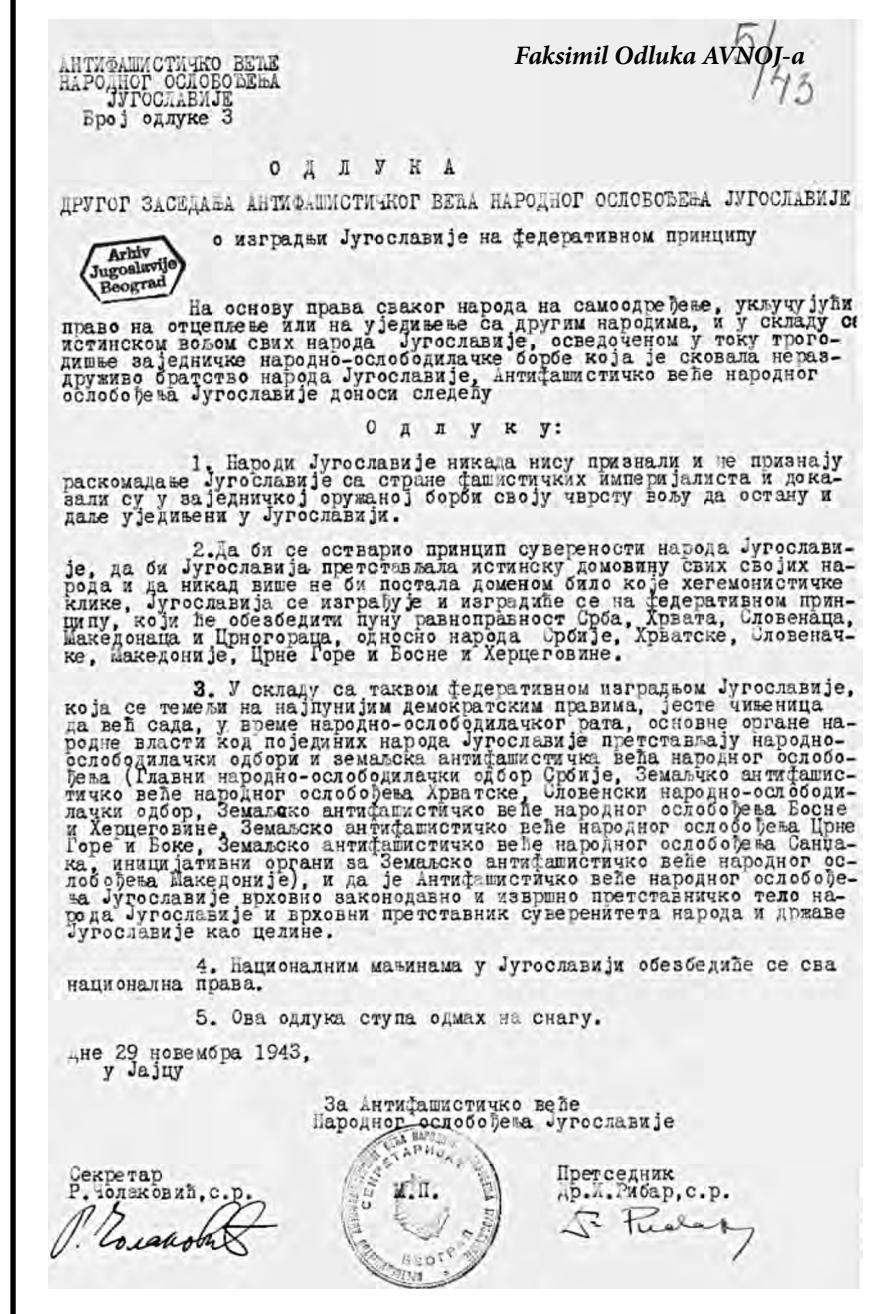
Počast poginulim borcima tom prilikom odali su borci Narodnooslobodilačkog rata (NOR), predstavnici nekoliko političkih stranaka i nevladinih organizacija, antifašisti iz gotovo svih republika bivše Jugoslavije, gradaonacelnik Tuzle Jasmin Imamović, predsjednik SABNOR-a BiH Bakir Nakaš, te predstavnici brigade Garibaldi iz Trsta.

Danas, 72 godine poslije, okupljanje na ovom mjestu je poruka i potvrda želje i odlučnosti da se ukaže na vrijednosti koje treba cijeniti, na događaje koji su obilježili povijest cijele regije, a Muzej Drugog zasjedanja AVNOJ-a, osnovan prije 62 godine, čuva kolektivno sjećanje na doprinos pobjedi nad fašizmom.

U okviru manifestacije položeno je i cvijeće na Spomen-fontanu u Jajcu, posvećenu AVNOJ-u i održana svečana akademija te je upriličena i dvodnevna regionalna konferencija 1945.-2015: Muzeološke apologije (dis)kontinuiteta o temi: Muzealizacija Drugog svjetskog rata.

Drugo zasjedanje AVNOJ-a održano je 29. studenoga 1943. u Jajcu, u današnjem muzeju Drugog zasjedanja AVNOJ-a, a dvoranu za 142 delegata koji su 29. studenog počeli zasjedanje intoniranjem himne "Hej Slaveni", dekorirao je Đorđe Andrejević Kun.

Faksimil Odluka AVNOJ-a

Posjet UABA Grada Opatije Rovinju

Naša je UABA prevrijedan dragulj da bi ju se moglo i smjelo voditi samo s pola snage. Napravili smo od udruge prepoznatljiv opatijski brend na kojem nam svi zavide i valja nam ga čuvati - naglasio je Oleg Mandić, dugogodišnji predsjednik opatijskih antifašista, najavljujući skorašnje napuštanje čelnog mjeseta Udruge

Već tradicionalno svake godine u studenom UABA Grada Opatije organizira jednodnevni posjet nekom od naših gradova, mjeseta ili otoka.

Nakon povratka s ovogodišnjeg, tajnika **Suzi Cvjetković** je izvijestila: „Svaki naš posjet je povjesno i kulturno određen, a imamo i unaprijed dogovorene susrete s antifašistima tog kraja.“

Ove godine destinacija je bila Rovinj i Limski kanal. Naši članovi, njih 49, krenuli su 24. listopada 2015. na putovanje kroz Istru. Odlučili smo putovati uz more preko Mošćeničke Drage, Plomina i Čepić polja. Dan je bio predivan, a sam pogled na našu obalu i Kvarner uvijek izaziva oduševljenje.

U Rovinju smo uz stručno vodstvo turističkog vodiča razgledali znamenitosti grada. Potom smo se susreli s antifašistima Rovinja na čelu s njihovim predsjednikom **Dragom Pulićem** i tajnikom **Romeom Matoševićem**. Prengeli smo im svoja iskustva u radu Udruge i položili vijenac na lokalni spomenik.

Put nas je dalje poveo do Uljare u

kojoj smo vidjeli proizvodnju maslinova ulja, a nakon toga prema Limskom kanalu, gdje smo uživali u ljepoti prirode.

Kako je sve išlo prema planu došli smo i do Dva baladura - agroturizma gdje smo imali organiziran ručak. Uz harmoniku, pjesmu i ples, vrijeme je brzo prošlo, ali valjalo je krenuti natrag.

Svi su bili jako zadovoljni izletom i još je jednom potvrđeno da upravo druženja puno doprinose radu Udruge i zajedništvu.

Oleg Mandić najavio napuštanje čelnog mjeseta Udruge

Putovanje je iskoristio naš dugogodišnji predsjednik **Oleg Mandić** da najavi skorašnje napuštanje čelnštva UABA, što je učinio sljedećim riječima:

Okupili smo se na posljednjem izletu u mojoj predsjedničkoj eri. Koristim priliku da vam se obratim sa par riječi. U prvom redu zahvaljujem vam na ugodnom ozračju što smo ga imali pri realizaciji svakog projekta i projektića, čime smo manifestirali zajedništvo i privrženost postavljenim ciljevima. A da ih je bilo proteklih godina – bilo je. Nabrojiti ću ih samo nekoliko: Dani antifašizma u Opatiji koje smo doveli već do 7.-og izdanja, pa izložba „Crna noć je šapićala...“, pa Memento i svi eventi vezani za Auschwitzz, pa 70-ta godišnjica oslobođenja Opatije pa Jama Ičići, zatim otvaranje web-stranice, pa akcija koja je još u toku vezana za Fond solidarnosti, itd, itd.

Kako rekoh, projekata i projektića, djelatnosti i akcija je bilo još. Mnogo.

Kao u priči. Ali sve to postepeno bijedi u mojim sjećanjima. I upravo ta moja progresivna zaboravljinost, često uobičajena u mojim godinama, bila je presudna u mojoj odluci da se povučem s mjesta predsjednika naše udruge. Naša je UABA prevrijedan dragulj da bi ju se moglo i smjelo voditi samo s pola snage. Napravili smo od udruge prepoznatljiv opatijski brend na kojem nam svi zavide i valja nam ga čuvati.

Prijedlog da novi predsjednik Udruge bude Bruno Starčić

Stoga radimo već 6 mjeseci na sucesiji, kako moj svojevrsni odlazak ne bi poremetio nesmetan daljnji razvitak udruge. Naše je Predsjedništvo prihvatio moj prijedlog da položaj predsjednika UABA Grada Opatije preuzme naš vrli član i prijatelj **Bruno Starčić**, koji koncem godine završava svoj radni vijek odlaskom u mirovinu. Ja ću 17. prosinca na sastanku Predsjedništva dati ostavku, a Bruna ćemo izabrati i formalno za novog predsjednika. Bruno se već nekoliko mjeseci aktivno uključio u rad na vodenju udruge, pa vas uvjeravam, da nije ovih mojih riječi, ne bi ustvari ni znali za najavljenu promjenu na našem vrhu.

Ova pak moja svojevrsna oprosna riječ ne bi bila poštena kad ne bih potcrtao da svi uspjesi naše udruge ne bi bili mogući da nisam sve ove godine uza se imao vrli suradnicu u liku drage nam tajnice Suzi kojoj i ovom zgodom prenosim najiskrenije HVALA. Ali i s jednom molbom: da jednako tako nastavi, u ulozi Brunotove desne ruke.

Što se pak današnjeg izleta tiče, treba da znate sljedeće: kao odgovorna osoba za finansijsko poslovanje udruge, pripremajući primopredaju, pronašao sam malo skrivene rezerve, pa sam smatrao prikladnim da nas naša udruga po prvi put u mojih 8 godina predsjednikovanja počasti - nas sve, potpuno besplatnim izletom. Mislim da smo si to i zaslužili!

O.M./S.C.

Piše: Toma Šević

Lakše se prihvaćaju fotelje nego meke ili tvrde stolice

Na kraju smo još jedne godine koja je za humoresku omogućila niz dobrih priloga. Pa i sama činjenica da smo imali izbore u kojima je, na jedinstven način, uz predizbornu, uvedena i originalna postizborna kampanja. Pobjednik nakon izbora nije bio poznat, iako su neki slavili i javno čestitali sami sebi na osvajanju vlasti, ali se to kasnije pretvorilo u dugu proceduru u kojoj se s različitim gostima krstio Most, kao što se za Martinje krsti mošt.

Kako i priliči krštenju te vrste, uključio se i biskup, ovaj put Sisački biskup Vlado Košić. Može se kazati, obzirom na javno reagiranje, da je u velikoj mjeri baš i polazio od Križevačkih štata – vinsko pajdaških regula pri krštenju mošta. Evo što je, vjerojatno pod tim utjecajem, napisao biskup na Facebooku: „Želim izraziti svoje razočaranje Mostom, koje gledam svaki dan nadaljinovidnici“, poručio je biskup Košić i zaključio: „Zapravo se sada pokazuje da to nije most nego mostobran za spašavanje SDP-a, tj. komunista koji su hrvatskom narodu nanijeli najviše zla u njegovoj povijesti. Pa jesu li zato bili potrebni izbori i ova već skoro mjesec i pol dana duga trakovica?“

I gle čuda, odmah drugi dan nakon javljanja biskupa Košića, Most je „sazrio“ i ušao u koaliciju s Domoljubnom koalicijom. I tako je biskup Vlado dao doprinos da se dođe do Vlade. Božo Petrov Vladin je odmah s Karamarkom usuglasio i mandataru Tihomira Oreškovića i predstavio ga Predsjednici RH. Bilo je vidljivo da je mandatar, koji dolazi iz Kanade, malo zaboravio hrvatski jezik, jer se dugo služio engleskim. No, već se čulo u javnosti da ni Karamarko ne govori engleski. Ali možda će se već nekako sporazumjeti.

Inače imamo jedinstven slučaj u svijetu da nam je predsjednica države Kolinda Grabar Kitarović postala studentica. Upisala je doktorat na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.

Tim povodom istaknuti intelektualac, doktor znanosti i nekadašnji ministar znanosti i tehnologije Gvozden Flego napisao je Predsjednici pismo u kojem uz ostalo kaže: „Čestitam Vam što ste Hrvatsku doveli do Guinessove knjige rekorda jer ne znam ni za jednu državu kojoj bi predsjednik bio student, odnosno studentica“, ali ponosan

sam na predsjednicu koja živi dva života, jer „birači su Vas izabrali da budete predsjednica države, koja ima što raditi 24 sata dnevno i 7 dana tjedno“.

Nedavno je u „Večernjem listu“ njegov kolumnist Zvonimir Despot, kojeg smo već podosta puta spominjali, napisao tekst pod naslovom: „I prije 90-ih kraj je tko je mogao, i direktori i radnici“. Što je pisac htio kazati nije teško pogoditi. Jer uspoređivati i braniti događanja u posljednjih 25 godina, kada su poduzeća divljom privatizacijom i pljačkom oteta radnicima koji su obe-spravljeni završavali na ulici, s onim vremenom, je degutantno. Uostalom još su radnici dobro i prošli, kako se s njima despotski postupalo. A Zvonimir Despot neka se sam priupita kome upućuje takve i slične poruke koje se odnose na našu, ne tako davnu povijest, pa i onu iz Drugog svjetskog rata. A u naru-đu već postoji izreka koja je i odgovor na taj Despotski tekst: „I oni su krali, ali su i nama dali, a ovi kradu, a nama ništa ne dadu“.

Inače u Hrvatskoj se dosta govorilo o reorganizaciji teritorijalnog ustroja. Pri tome navode poznate činjenice kako ima 428 općina, od kojih je najmanja općina Civiljane i broji samo 239 stanovnika, a najveća je općina Viško-vo sa 14.455 ili čak 60 puta više žitelja.

Naravno da je to apsurdna situacija, ali se o teritorijalnom ustroju sada sve manje priča. Jer podaci kažu da bi, što se tiče političara, smanjenjem broja općina i gradova, kao i u slučaju županija, najviše izgubile stranke Domoljubne koalicije. HDZ i partneri imaju gradonačelnike u 63 grada, dok čelnici SDP-a i partnera drže 43 grada.

Stranke Domoljubne koalicije imaju načelnike u više od polovice općina, u njih 249. Načelnici članica Hrvatska raste su pak u 100 općina.

Kada bi se dakle, izmakle fotelje mnogima od njih, a ipak su se sad koalicijски dogovorili, mnogi bi ostali bez tih fotelja, a kakve bi stolice dobili to je pitanje. Nije lako jer netko bi mogao imati tvrdu, a netko meku stolicu. Nakon udobne fotelje.

Opet u Hrvatskoj imamo originalnu pojavu. Osnovano je „Hrvatsko nacionalno etičko sudište“ kojemu je na čelu propali političar i umirovljeni pravnik Zvonimir Šeparović. U subotu 31. listopada 2015. održali su javnu

sjednicu na kojoj su etički sudili Josipu Brozu Titu „jugoslavenskom komunističkom diktatoru“ i njegovim suradnicima i „ideološkim sljedbenicima“, a tom prilikom „osuđen“ je i Zoran Milanović, predsjednik Vlade RH.

Milanović je, kako su obrazložili, „kriv“ što je „kao predsjednik Socijaldemokratske partije Hrvatske (SDP), a osobito kao predsjednik Vlade Republike Hrvatske, negirajući njihovo postojanje, branio komunističko-partizanske zločine iz Drugog svjetskog rata, kao i one zločine počinjene u ime komunističke ideologije za vrijeme postojaanja režima komunističke Jugoslavije“.

E sad, obzirom da je član tog „sudišta“, uz Šeparovića i Zdravko Tomac, postavlja se pitanje jesu li se i oni našli u ovoj „optužnici“, obzirom da su obojica imali visoke dužnosti u „režimu“ kojeg osuđuju. Možda je najbolje ovu farsu ocijenio Novi list koji kaže: „Biti proglašen nacionalnim izdajnikom od ljudi upitnog moralnog integriteta, ustvari može služiti na čast i značiti da si na pravoj strani, ali dodaje: „Suditi“ bilo kome za nacionalnu izdaju, pa makar ‘optuženika’ i samo ‘moralno’ ‘suditi i osuditi’, rijetko je viđeni kretnizam“.

Ima kod nas zanimljivih stvari i kod običnih ljudi. Josip Jozić (43), sin Dragice Bošnjak iz Kobasicara kraj Bjelovara, kaže da mu je majka sasvim slijepa, da ima 85 godina i živi sama, ali iz odvjetničkih ureda stižu joj ovrhe za TV preplatu. Do sada su joj uzeли najmanje 12 mirovina. Problemi s preplatom započeli su prije tri godine i ne prestaju. Zadnja tri mjeseca su joj očistili račun do posljednje lipe. Kompletna mirovina od 961,55 lipa završava na računu ovrhovoditelja.

U našoj humoresci smo svojevremeno pratili proces protiv psa Mede u Puli koji je sudskom odlukom već godinu dana zatvoren zbog lajanja noću. Na ročištu je ponovno zatraženo vještanje glasnoće njegova laveža, koje će prema procjenama, vlasnika stajati 25 tisuća kuna. Medo i dalje laje, a medususjedska sudska parnica se nastavlja.

Kada bi se sva lajanja u nas tako sudski tretirala i osuđivala, sudovi bi bili zatrpani predmetima. A i više bi se pazilo što se i kako laje, bez obzira na vrstu „pasa“.

Grupa autora

(ANTI)FAŠIZAM U PROŠLOSTI I SADAŠNJOSTI

daňnost“. Zbornik su predstavili dr.sc. **Borut Klabjan**, dr.sc. **Renato Matić** i urednik zbornika dr. sc. **Milan Radošević**.

Nacizam i fašizam su poraženi u ratu, no duboki korijen zla je ostao. Društvo koje je omogućilo nacizam,

fašizam, staljinizam i sve druge totalitarne eksperimente, ostalo je u potpunosti nepromijenjeno. *Strah od nekih novih drugih*. Nikad nisu uzdrmani temelji moguće fašizacije društva, nikad, naglasio je sociolog dr. Renato Matić. Novi fašizam se neće pojavit sa starim simbolima. Stari nam simboli samo zamračuju pogled. Teško će se putem svastike ljudi mobilizirati, ali će se itekako, uslijed nepostojanja kritičkog mišljenja, mobilizirati na strahu od nekih novih drugih. A ti ‘novi drugi’ koji ‘prije’ europskom načinu života su ovi jedni ljudi koji dolaze s Bliskog istoka. I lijevi i desni deklativno su za antifašizam, no oni moraju antifašističke vrijednosti sustavno promovirati kroz 12 godina obrazovanja i odgoja mladih.

Dr. sc. Borut Klabjan, izvanredni profesor na Odsjeku za povijest Univerze na primorskemu Kopru pohvalio je sadržajnost i informativnost Zbornika. Jako je zanimljiva ova knjiga, puno sam naučio iz nje, pa i o tome što istarski srednjoškolci misle o (anti)fašizmu, u radu **Igora Jovanovića, Milana Radoševića i Dragana Sokolovića**, ili o pojmovima fašizma i antifašizma s jezičnog aspekta, u radu **Nine Spicijarić**

Paškvan. Ovakvih knjiga nema puno zadnjih 20 godina. Ako želimo biti moderno društvo koje treba razmišljati svojom glavom, što više govorimo o fašizmu, imat ćemo više antifašizma, kazao je Klabjan. U preostalih pet radova, akademik **Petar Strčić** daje genezu fašizma i antifašizma s osvrtom na Istru i Rijeku; dr. **Darko Dukovski** piše o metodama djelovanja fašizma i fašističkog pokreta s osvrtom na Istru; dr. **Stipan-Trogrlić** o antifašizmu istarskog hrvatskog i slovenskog svećenstva od 1920. do 1939.; dr. **Alen Tafra** o fašizmu između nacionalizma i eurocentrizma, a **Igor Šaponja** o Puli i modernim izazovima antifašizma. Izdavač zbornika je Udruga antifašističkih boraca i antifašista Grada Pule, a suzdravač Istarsko povijesno društvo.

Urednik zbornika, dr. sc. Milan Radošević, znanstveni suradnik u pulskoj Područnoj jedinici Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU, rekao je da je cilj Zbornika doprinijeti novom promišljanju antifašizma u prošlosti, ali i sadašnjosti.

Deklarirati se kao antifašist danas je čin čvrstog uvjerenja i jasnog poznavanja regionalne pa i svjetske (svremene) povijesti.

I.J.

Dragan Markovina

„Između crvenog i crnog – Split i Mostar u kulturi sjećanja“

i Mostar u kulturi sjećanja“, koju su nedavno objavili suzdravači Plejada d.o.o. iz Zagreba i University Press iz Sarajeva, autor istražuje pojavu povijesnog revisionizma na primjeru gradova Mostara (u kojem se rodio) i Splita (u kojem živi

i radi kao docent na Filozofskom fakultetu), potičući na polemiku i stručnu i građansku javnost. Novi politički subjekti u 1990.-ima konstruiraju poželjno povijesno sjećanje, pri čemu se poseže za „izmišljanjem tradicije“ i negiranjem dijela kulturnog i povijesnog nasljeđa. Nacionalistička politika dovela je do rušenje spomenika antifašističkoj borbi, promjena imena ulica, izmjene sadržaja školskih udžbenika iz povijesti i književnosti itd.

Svaka opisana situacija tako dobro je potkrijepljena događajima i citiranim rečenicama, da bi bilo promašeno svako dokazivanje kako se „to“ nije dogodilo, kako je nešto pogrešno interpretirano ili „izvučeno iz konteksta“. Kao što se Boris Dežulović, čak i kad bi htio, nikad ne bi mogao odreći svojih potresnih „Pjesama iz Lore“, od kojih je pjesma „Dim“ citirana u knjizi, tako ni bivši HDZ-ov župan Splitsko-dalmatinske županije Krsto Peronja nikad neće moći opovrgnuti svoju izjavu da su se „spomenici podignuti u razdoblju od 1945. do 1990. godine moralni makanuti, jer se radilo o obilježavanju ‘neslavne prošlosti’“. Autor

apostrofira ukupno 436 imena, a sve navode potkrijepljuje citatima iz 128 različitih izvora: knjige, biltena, novinskih članaka, intervjuja, kolumni, a u Zaključku između ostalog kaže: „Analizirajući u svjetlu aktualne društvene i političke situacije u Splitu i Mostaru politike sjećanja koje se u tim gradovima provode, njihovu turbulentnu povijest društvenih lomova, idejnih i etničkih sukoba te ratnih posljedica koje je 20. stoljeće ostavilo današnjem vremenu, postajemo svjesni činjenice da današnja stvarnost u tim gradovima predstavlja logičnu posljedicu takva povijesnog nasljeđa, u kojem pobjednik uzima sve, a poraženom ne ostaje ništa, ali ujedno označava i period potpunog iščašenja tih gradova iz vlastite povijesti“.

Dragan Markovina je jedan od dobitnika novoutemljene Nagrade Mirko Kovač koja će se svake godine dodjeljivati za područje Hrvatske, BiH, Crne Gore i Srbije, a uručena mu je upravo za ovu knjigu na Drugim Danima Mirka Kovača koji su održani u Rovinju od 1. do 4. listopada 2015.g.

K.S.

PREMINUO NOVINAR I DIPLOMAT ANTUN ZIBAR

•Novinar, urednik, diplomat i izdavač Antun Zibar preminuo je u srijedu 4. studenog 2015. godine u Zagrebu. Zibar se od 2003. godine uključio u rad Redakcije "Glasa antifašista" i više od deset godina aktivno djelovao kao novinar i stalni član Uredništva glasila Saveza antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske

Antun Zibar je rođen u Glini 1938. godine, a novinarstvom se počeo baviti još kao gimnazijalac. Surađivao je u sisačkom lokalnom tjedniku "Jedinstvo" i nekim sportskim

listovima. Od 1957. godine zaposlio se u "Jedinstvu", gdje je uređivao sportsku i kulturnu rubriku i bio vanjski suradnik lista "Borba".

Godine 1958. zapošljava se u redakciji latiničnoga izdanja "Borbe" u Zagrebu, kao suradnik u gradskoj, a potom sportskoj i privrednoj rubrici. Imenovan je 1968. za odgovornog urednika zagrebačkog - latiničnog izdanja "Borbe" i na toj dužnosti ostao do 1978. godine. U tom je razdoblju odlazio na novinarske zadatke u Čehoslovačku, Nizozemsku, Njemačku, Švicarsku i Irak, a uz uredničke poslove izvješćivao je o radu najviših državnih i političkih foruma Hrvatske.

Zibar je jedan od osnivača novinarskoga Fonda solidarnosti i predstavnik Hrvatske novinarske organizacije na kongresima i drugim aktivnostima Saveza novinara Jugoslavije.

Godine 1978. Zibar je izabran je za sekretara Općinskog komiteta SKH Zagreb - Centar odakle 1980., nakon dvije

godine, odlazi u diplomatsku službu i radi kao konzul za informiranje, kulturni i društveni život za područje južne i zapadne Švedske, te Danske. Od 1980. do 1983. suradivao je i u "Vjesnikovoj" rubrici posvećenoj životu i aktivnostima iseljenika na privremenom radu u inozemstvu.

Nakon isteka diplomatskog mandaata 1983. godine, Zibar se zapošljava se u nakladničkoj kući "Školska knjiga" kao rukovoditelj izdavačkog sektora. U razdoblju od 1990.-1991. obnašao je dužnost glavnoga direktora „Školske knjige“, a do odlaska u mirovinu 1998. angažirao se na poslovima voditelja marketinga i odnosa s javnošću. Bio je i glavni i odgovorni urednik lista "Školska knjiga" koji je najprije izlazio samostalno, a zatim kao prilog u sklopu "Školskih novina".

Antun Zibar je za svoj istaknuti novinarski rad dobio niz priznanja, a među ostalime je dobitnik i Nagrade Društva novinara Hrvatske za pojedinačne radeve 1964./1965.god, a 1976. odlikovan je Ordenom bratstva i jedinstva sa srebrnim vijencem.

Na posljednjem ispraćaju od premilog Antuna Zibara u ponedjeljak 9. studenog na Krematoriju zagrebačkog groblja "Mirogoj" u ime Hrvatskog novinarskog društva govorio je Jozo Petričević, doajan hrvatskog novinarstva i jedan od najbližih Zibarovih prijatelja i suradnika.

Od Antuna Zibara posebno se oprostio Franjo Habulin, predsjednik Saveza

antifašističkih boraca i antifašista Republike Hrvatske, podsjećajući da se Zibar u Redakciju „Glasa antifašista“ – glasila Saveza antifašističkih boraca i antifašista uključio 2003. godine, kada je list iz informativnog biltena prerastao u respektabilne novine posvećene temi antifašizma. Zibar je u tom radu poklonio dio svog bogatog novinarskog znanja i zajedno sa svojim prijateljima i kolegama više od deset godina uređivao i pisao u „Glasu“.

„Upravo zahvaljujući takvom profesionalnom pristupu, u koji si i ti ugradio sebe, „Glas antifašista“ je dostigao visoku razinu kvalitete, a eto poklopilo se da je baš sada izašao okrugli, stoti broj.

Uključio si se i u rad Komisija za informativnu djelatnost i izdavaštvo, davao svoje konstruktivne prijedloge, ali i svojim širokim znanjem i iskustvom pomagao da, osim lista, izdamo brojne knjige i brošure s antifašističkim sadržajem.

Stoga će tvoje ime ostati u povijesti Saveza antifašističkih boraca i antifašista zapisano, ne samo u listu, kojem si dao neprocjenjiv doprinos, nego i u izdavaštvu. Za tvoj rad i veliki doprinos čuvanju i promicanju antifašističkih tradicija, SABA RH ti je 2011. godine dodijelio jedno od svojih najviših Priznanja“, istaknuo je Habulin i dodao:

„Ponosni smo što je takav čovjek, s toliko mnogo znanja i iskustva, a iznad svega, objektivan, odgovoran i marljiv, bio dio nas. Uvijek ćeš, dragi Ante i ostati dio nas i sjećat ćemo te se kao izuzetnog čovjeka, prijatelja i druga.

Slučaj je htio da je baš danas kad se oprštam od tebe 9. studeni - Međunarodni dan borbe protiv fašizma i antisemitizma kojem je osnovni cilj borba za ljudska prava svakog čovjeka i za prestanak svih oblika mržnje. A upravo si ti, dragi Ante, cijeli život bio za mir i uvijek protiv mržnje i isključivosti. Zato si se i priključio nama jer nam je to zajedničko.

Ponosni smo na tvoj doprinos i čestit nam je što si bio među nama antifašista.

Oprštam se od tebe i u ime tvojih prijatelja i suradnika u Uredništvu lista, Đuke, Ede, Bojana, Savana, Zvonka, Katice, ali i svih drugih brojnih tvojih prijatelja u Savezu antifašističkih boraca koji su te izuzetno cijenili i poštivali.“ R.I.

Posljednji se od Antuna Zibara oprostio Franjo Habulin, predsjednik SABA RH

IN MEMORIAM

IVAN KAČUROV 1933.-2015.

Rođen u Velesu (Makedonija). Od malih nogu morao je zarađivati za sebe i za obitelj, jer mu je otac bio mobiliziran u grčkom građanskom ratu. Glazba je bila njegov život.

Kao profesor glazbe vodio je na desetke orkestara, zborova, folklornih skupina te osnovao najmlađu limenu glazbu u Zagrebu. Okupljao i osmoškolce i umirovljenike, te odgojio cijele generacije glazbenika diljem Hrvatske, Njemačke, a i u Italiji, radeći s Hrvatima u pokrajini Molise, što je rezultiralo objavom dvojezične knjige Baština moliških Hrvata: pjesme i zapisi.

Za vrijeme Domovinskog rata prikupljaо je i slao humanitarnu pomoć u razorenou Hrvatsku.

Bio je prvi umjetnički ravnatelj noovoosnovanog Partizanskog zbora pri ZUABA ZZ i GZ koji je nedavno obilježio prvu obljetnicu djelovanja.

JOSIP STANEŠIĆ 1928.-2015.

Rođen u selu Vukosavljevica (Špišić Bukovica). U proljeće 1943. godine priklučuje se 16. omladinskoj brigadi „Joža Vlahović“ na čijem borbenom putu dočekuje oslobođenje.

Završio je kasnije Vojnu akademiju i Ratnu školu, službovaо u više garnizona, a umirovljen je u činu pukovnika. Za ratne i poratne zasluge zavrijedio je brojna odlikovanja. Sudionik je Domovinskog rata.

Aktivno je djelovao u UABA „Jug“ Zagreb i Sekciji boraca 6. slavonskog korpusa.

VERICA RADELJEVIĆ – KARNINČIĆ 1926. – 2015.

U Dubrovniku je u devedesetoj godini života preminula Verica Radeljević – Karninčić, nositeljica „Partizanske spomenice 1941.“, jedna od utemeljiteljica i dugogodišnja potpredsjednica Udruge antifašista Dubrovnik.

Potpječe iz poznate dubrovačke obitelji, od oca Bruna, predratnog revolucionara i borca za radnička prava, ubijenog u ustaškom zatvoru, i majke Kate, omiljene među pukom dubrovačkim, te se-

stara Anuške i Marije, mlađih partizanki, poginulih u borbi protiv fašističkih okupatora na Pelješcu.

I Verica se, poput njih, od najranije mladosti priključila Narodnooslobodilačkoj borbi.

Najveći dio radnog vijeka uspješno je vodila dubrovačko Radničko sveučilište, a za svoje zasluge odlikovana je Ordenom zasluga za narod sa zlatnim vijencem, Ordenom rada III. reda i Odličjem Stjepana Radića. Bila je i zastupnica u Saboru SR Hrvatske te poslanica u Saveznoj skupštini SFRJ.

DRAGAN CVJETIČANIN 1926.-2015.

Rođen u selu Stara Kršlja na Kordunu. Već kao 16-godišnjak priklučuje se partizanskim jedinicama. Tijekom NOR-a najviše se borio u 7. udarnoj brigadi 8. udarne kordunaške divizije – sve do konca rata. U borbama za oslobođenje Bihaća, s proljeća 1945. godine teže je ranjen.

Nakon oslobođenja završava Vojnu akademiju, službuje u nekoliko garnizona. Dodatno se školuje i usavršava. Umirovljen je u činu pukovnika 1978. godine na odgovornoj dužnosti u Komandi zagrebačke vojne oblasti. Bavio se publicističkim radom s tematikom NOB-a i njegovanja spomeničke baštine. Aktivno je djelovao u udruzi antifašističkih boraca i antifašista Maksimir (Zagreb). Za zasluge odlikovan je s više ratnih i mirnodopskih odličja.

ANTUN CURL 1925.-2015.

Antun je rođen u Delnicama. Bio je sudionik NOB od 1943.g. kao pripadnik 13. primorsko-goranske divizije. Nakon oslobođenja ostaje u vojsci i školuje se te kao oficir službuje diljem Jugoslavije. Umirovljen je 1976. u činu potpukovnika, a od 1977. je živio u Rijeci, gdje je bio aktivno u društvenom i političkom životu grada. Bio je aktivni član riječke Udruge antifašista od njezina osnutka.

STEVO KARANOVIĆ 1927.-2015.

Rođen u naselju podno Drvara. Kao napredan omladinac uključio se u

Narodnooslobodilački pokret na svom području. Poslije oslobođenja završava Pravni fakultet u Zagrebu. Bio je zapošlen kao sudac Udruženog rada i kasnije kao pravnik u tvornici „Rade Končar“.

Nakon umirovljenja aktivno djeluje u Udrizi antifašističkih boraca i antifašista Trešnjevka (Zagreb). Za vrijedan rad zaslužio je više odličja i priznanja.

ŽIVKO JUZBAŠIĆ 1924.-2915.

Živko je bio antifašistički prвoborac, zaslужni privrednik i humanistički angažirani političar. Bio je jedan od posljednjih partizanskih boraca, koji su u sudjelovali u bitkama na Neretvi i Sutjesci.

Roden je 1924. u selu Jošavici kraj Petrinje. Kao sedamnaestogodišnjak, već 1941. pridružuje se partizanskom i antifašističkom pokretu na Baniji.

U privrednom, političkom i društvenom životu Hrvatske od Drugoga svjetskog rata do Domovinskog rata časno je i odgovorno obnašao mnoge odgovorne dužnosti.

Bio je pomoćnik direktora Instituta radničkog pokreta Hrvatske (1962.-1963.), predsjednik Skupštine općine Petrinja (1963.-1967.), poslanik u Saveznoj skupštini SFRJ (1963.-1965.), zastupnik u Saboru SR Hrvatske (1965.-1969.) te generalni direktor Mesne industrije Gavrilović (1967.-1973.).

Na poziv predsjednika Franje Tuđmana, postao je 1991. član Vlade demokratskog jedinstva Republike Hrvatske. Na parlamentarnim izborima 1992. izabran je u Zastupnički dom Hrvatskog sabora. Nosilac je više odlikovanja i priznanja, među kojima se ističu Partizanska spomenica 1941., te Spomenica Domovinskog rata.

Oobjavio je knjigu Srpsko pitanje i hrvatska politika (2009.).

OBAVIEST

Molimo udruge i sekcije SABA RH i sve one koji šalju priloge za rubriku IN MEMORIAM da u životopisu umrlih osoba navedu provjerene i potpune podatke.

Uredništvo

Prva obljetnica djelovanja Partizanskog zbora

♦ Najpopularnija pjesma na bogatom repertoaru Partizanskog zbora koji sve više nailazi na simpatije nastupima na antifašističkim skupovima i manifestacijama je dobro poznata i očito u narodu vrlo omiljena partizanska pjesma „Po šumama i gorama“

Zagrebački partizanski zbor je i svojim nedavnim nastupom i izvedbom popularnih partizanskih pjesama i koračnica razglio posjetitelje jedinstvene manifestacije „Dani balkanske ljubavi“ što je nedavno upriličena u Banja Luci. Bio je to njihov prvi nastup izvan graniča Hrvatske.

Dakako, Partizanski zbor sve više nailazi na simpatije za vrijeme nastupa na skupovima antifašista. Tako je bilo na obilježavanju Dana žena u Češkom domu u Zagrebu, jubileju oslobođenja Medimurja u Čakovcu, Danu mladosti i radosti u Kumrovcu, prazniku antifašističke borbe u Brezovici, zagrebačkom etno festivalu, skupovima u Oborovu, Zelini, Banskom Grabovcu, Srbu...

Zbor je osnovala Zajednica udruga antifašističkih boraca i antifašista Zagrebačke županije i Grada Zagreba koncem prošle godine. Umjetnički voditelj je **prof. Ivan Kačurov**, korepetitor **Maro Rica**, profesor Muzičke akademije, pratnja na harmonici **Jurica Dević**. Svi ostali članovi zbora su amateri koji imaju „sluhu“ i volje za zbornim pjevanjem: **Dušan Vitas** (predsjednik), **Višnja Hotko** (dopredsjednica), **Jasenka Borić**, **Kata Cimeša**, **Anda Gostimir**, **Marta Hržić**, **Ljiljana Kajfeš**, **Zlata Karanović**, **Danica Plečko**, **Nada Rakočević**, **Dušanka Stjelja**, **Nikola Arsenić**, **Aleksandar Cimeša**, **Franjo Hržić**, **Salamon Jazbec**, **Milan Kantar**, **Dušan Karanović**, **Stojan Latinović**, **Svetislav Milutinović**, **Goran Mećava**, **Drago Ranogajec**, **Vladimir Sertić**, **Sredo Smiljić** i **Marjan Vesel**.

Primjereno glasovnim mogućnostima članova programiran je i repertoar. Valjano je uvježbano intoniranje državne himne, Internacionale, Po šumama i gorama, Mlada partizanka, Budi se istok i zapad,

Nastup dijela Partizanskog zbora u Češkom domu

Padaj silo i nepravdo, Oj Mosore, Mosore, Uz maršala Tita, Na Koridunu grob do groba...

Zagrebački partizanski zbor nastavlja tradicije iz Narodnooslobodilačke vojske Hrvatske u kojoj je zborno pjevanje bilo vrlo popularno. Borbene i narodne pjesme sokolile su partizanske borce, a pjevački zborovi često su nastupali i na kulturno-umjetničkim priredbama što su bile upriličene na slobodnom teritoriju. Pjevalo se u pokretu, a i za vrijeme odmora jedinica, na mitingima i na svečanostima, pa i za vrijeme borbi u neprijateljskoj blizini na vatrenim položajima – solistički ili uz pratnju glazbenih partizanskih sastava. Pod vrlo teškim uvjetima, najčešće bez nota, kapelnici glazbe i dirigenti pjevačkih zborova, ali i brojni borci – skladatelji, stvarali su nove spletove partizanskih pjesama koji su ispunjavali najveći dio repertoara.

Zagrebački partizanski zbor ima probe jednom tjedno (nedovoljno), nedostaje mlađih ljudi, a dio članova često izostaje zbog bolesti, manjka finansijske potpore... Ipak, zahvaljujući entuzijazu članova, pjesma

Partizanskog zbora sve se više čuje.

U povodu prve obljetnice djelovanja Zagrebačkog partizanskog zbora kao sekcije s ciljem njegovanja kulturne baštine NOR-a pri ZUABA ŽŽ i GZ, održana je godišnja skupština na kojoj su sumirani rezultati dosadašnjeg rada i dogovorene aktivnosti u narednom razdoblju. Izabранo je novo rukovodstvo: **Salomon Jazbec**, umjetnički voditelj, zamjenici **Nikola Arsenić** i **Goran Mećava**, te upravni odbor **Dušan Vitas**, predsjednik, **Drago Ranogajec**, zamjenik, **Višnja Hotko**, tajnik i **Nada Rakočević**, blagajnica.

U prepunoj dvorani središnjice SABA RH upriličen je i prigodni koncert. Na repertoaru su, osim već znanih pjesama i koračnica bile i neke zabavne kompozicije te recital poezije pjesnika iz NOR-a, ali i poslijeratnog naraštaja.

- Osim borbenih, pjevamo i one nastale u žaru obnove zemlje, pjesme iz Španjolskog građanskog rata, kao i pjesme napisane prije rata, rekao je Salomon Jazbec, umjetnički voditelj koji je oduševljen entuzijazmom članova zbora.

B. M.

Slovenija

Međunarodni sportski streljački višeboj mladih

•U sklopu Međunarodne konferencije o suradnji antifašističkih organizacija Europe, Rusije i Kine održan je i Međunarodni sportski streljački višeboj od 28. do 30 listopada 2015. u mjestu Velika Brusnica kod Novog Mesta u Republici Sloveniji

Uz sudjelovanje naših predstavnika na konferenciji o suradnji antifašističkih organizacija predvođenih predsjednikom SABA RH *Franjom Habulinom* i predsjednikom odbora za međunarodne odnose *Jovanom Vejnovićem*, te njegovim zamjenikom u odboru *Ivanom Fumićem*, u Sloveniji je aktivno sudjelovala i sportska ekipa mladih.

Tu ekipu sačinjavali su *Domagoj Cafuk*, *Marko Matak*, *Patrik Loparić* i *Vedran Plantak* u dobroj skupini od 18 do 21 godine.

Naša ekipa je nastupala pod imenom SABA RH i bila je u grupi od 12 ekipa.

Ovi mladići koji su po prvi put imali u rukama neke od vrsta oružja

kojim su se natjecali, pod stručnim vodstvom slovenskih organizatora i svog voditelja ekipe te strogi međunarodnim pravilima u streljaštvu, srčano su pristupili natjecanju. Ruski suci s višegodišnjim stažom u međunarodnim suđenjima (i sami bivši natjecatelji, a neki od njih i svjetski prvaci u streljaštvu) bili su veoma strogi već u samom pristupu borilištu, ponašaju natjecatelja, utvrđenom postupku uzimanja oružja u ruke, stavu i gađanju te odlaganju oružja nakon toga.

Kiša koja je padala za cijelo vrijeme sportskog susreta nije zasmetala hrabroj mladosti da započne natjecanje koje se odvijalo u štafetnom stilu. Mjerio se broj pogodaka i ukupno vrijeme za cijelu ekipu.

Iako su osvojili peto mjesto na ovom natjecanju, i bez odgovarajuće sportske opreme koju su posjedovale druge ekipe, pa čak i bez posebnih priprema, naši su mladi svojim prisustvom na ovom međunarodnom sportskom susretu u streljaštvu bili pobjednici svojom hrabrošću te su do zadnjeg trenutka ostali na borilištu.

SABA RH može se ponositi da ima mladost koja može dosljedno predstavljati u Hrvatskoj i u svijetu vrijednosti kao što su sportska hrabrost i drugarstvo koje su ovi mladi ljudi odmah uspostavili s ostalim sudionicima ovog veličanstvenog međunarodnog natjecanja.

Mladen Matijašec

Naši natjecatelji - Domagoj Cafuk, Marko Matak, Patrik Loparić i Vedran Plantak

Mladi natjecatelji SABA RH nisu imali iskustva, ali su se ravnopravno i srčano borili i zasluzili pohvale

Spomen-kosturnica na Gradskom groblju Kvanju Šibensku, djelo kipara Ante Despota

DRUGOVI MI ŽIVIM
KAVANJAŠ SAN

